

2027

—

Begroting 2027

VRZL

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
DEEL A – BELEIDSBEGROTING	4
1 PROGRAMMAPLAN	5
1.1 Concern	5
1.2 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	9
1.3 Brandweezorg.....	20
2 PARAGRAFEN	27
2.1 Algemeen.....	27
2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	27
2.3 Onderhoud kapitaalgoederen	35
2.4 Financiering.....	36
2.5 Bedrijfsvoering.....	40
2.6 Verbonden partijen	46
2.7 Wet open overheid.....	48
DEEL B – FINANCIËLE BEGROTING	49
3.1 Algemene uitgangspunten financiële begroting.....	50
3.2 Overzicht van baten en lasten	52
3.3 Uiteenzetting van de financiële positie.....	53
3.4 Overzicht baten en lasten per taakveld	53
3.5 Overzicht van bijdragen gemeente	54
3.6 Overzicht van bijdragen per deelnemende gemeente 2027-2030.....	55
3.7 Staat van reserves en voorzieningen (x € 1.000)	56
3.8 Geldleningen	57
3.9 Meerjareninvesteringsplan en kapitaallasten (MIP).....	58
3.10 Recapitulatie structureel en reëel evenwicht begroting 2027-2030	60

VOORWOORD

Voor u ligt de begroting 2027 van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL), met een doorkijk naar de jaren 2028-2030.

In de begroting 2027 zijn geen majeure beleidswijzigingen aangebracht. Het betreft een begroting die in het teken staat van de verdere implementatie van het vastgestelde beleid “een solide basis voor de toekomst”.

2027 wordt het laatste jaar van ons vigerende beleidsplan. Zoals in de mid-term review meegegeven lopen we bij de meeste thema's op koers en gaan we er van uit dat we nog lopende zaken in 2027 zullen realiseren. We merken ook dat de dagelijkse werkelijkheid vaak anders is dan we aan de voorkant hebben ingeschat. Zo is het meerjarenbeleidsplan opgesteld in 2022/2023. De onderwerpen Maatschappelijke Weerbaarheid, Operationele continuïteit en noodcommunicatie speelden toen nog geen rol van betekenis en hebben ons (de veiligheidsregio's en de gemeenten) in 2025 en 2026 flink bezig gehouden. Bij het schrijven van dit voorwoord zijn we samen met onze gemeenten volop in gesprek over de inrichting en opzet van coördinatiepunten (veiligheidsregio) en noodsteunpunten (des gemeentes) en hoe we dat naadloos op elkaar laten aansluiten. Dat zal ook in 2027 een thema zijn waar we met elkaar stappen in moeten blijven zetten.

In 2026 kenden we een korting op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) van 10%. De daarmee gepaard gaande opgave (ongeveer € 1 miljoen bezuinigen) hebben we in de eigen begroting opgevangen. Deels door de inzet van incidentele middelen, deels door taken te faseren en uit te stellen. De bezuiniging heeft -conform bestuurlijke opdracht- niet geleid tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen. Vanaf 2027 zouden er weer aanvullende middelen beschikbaar komen (volgens het toenmalige kabinet Schoof) zodat we het toekomstgericht verder professionaliseren van het vak crisisbeheersing in de breedte van onze organisatie kunnen blijven vormgeven. De nieuwe uitdagingen die op ons afkomen maken dat we daar als organisatie ook meer op moeten investeren. Dat doen we onder meer door een organisatie breed programma Mentale Veerkracht aan te bieden om onze medewerkers (ook de vrijwilligers) mentaal voor te bereiden en daarmee duurzaam inzetbaar te maken.

In 2027 weten we weer iets beter hoe de wereld om ons heen er uitziet en welke aanvullende taken van de veiligheidsregio verwacht worden. We kijken er naar uit om samen met onze deelnemende gemeenten, onze bestuurders en de raadsleden in gesprek te blijven over de wijze waarop wij als veiligheidsregio Zuid-Limburg in gezamenlijkheid invulling kunnen geven aan die continu veranderende taak.

Léon Houben

Directeur Veiligheidsregio Zuid-Limburg en commandant Brandweer

DEEL A – BELEIDSBEGROTING

1 PROGRAMMAPLAN

1.1 CONCERN

1.1.1 Wie zijn we?

Wij zijn Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL), één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. VRZL is een hands-on hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één. In de periode 2010-2024 hebben we ons ontwikkeld van een groot aantal samenwerkende (lokale) brandweerorganisaties naar één veiligheidsregio. Op basis van de gemeenschappelijke regeling is elke gemeente van de regio verplicht deelnemer en daarmee onderdeel van VRZL.

De organisatiestructuur bestaat uit twee primaire programma's: Crisisbeheersing & Rampenbestrijding en Brandweezorg. Ondersteunend daaraan opereert het programma Bedrijfsvoering, waar ook een behoorlijke taak ligt, omdat de organisatie nauw verbonden is binnen het brede netwerk van burgers, bedrijven en instellingen.

Binnen VRZL werken het programma Brandweezorg en het programma Crisisbeheersing & Rampenbestrijding nauw samen. Hoe organiseren we de brandweezorg? Welke veiligheidsrisico's zijn er op dit ogenblik en welke kunnen ontstaan in de nabije toekomst? Hoe maken we de kans op ongevallen en rampen zo klein mogelijk? En als er dan tóch een incident plaatsvindt: hoe treden we zo snel en vakkundig mogelijk op?

Omvangrijk netwerk

Wij werken samen met 16 gemeenten, de Politie Eenheid Limburg, zorgorganisaties, het Openbaar Ministerie (OM), provincie Limburg, Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), Waterpartners Limburg (waterschap, zuiveringsschap, waterleidingmaatschappij), Defensie, de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Chemelot (waaronder Sitech). Maar denk ook aan partijen als het Nederlandse Rode Kruis, Essent, Enexis, Brightlands, ProRail, de overige zuidelijke veiligheidsregio's (Zuid-6) en natuurlijk de verschillende hulpverleningsorganisaties in het Euregionale grensgebied (EMRIC).

Missie, visie en kernwaarden

We maken en houden Zuid-Limburg zo veilig mogelijk. Dat is onze missie. Om deze missie te volbrengen moeten we de (toekomstige) risico's in onze regio kennen en daarop voorbereid zijn. Paraat zijn en slagkracht leveren. Dat doen we samen met burgers, bedrijven en instellingen. 'Samen veilig' is dan ook onze pay-off. We kunnen onze missie en visie alleen waarmaken met een professionele, vitale en wendbare organisatie. En met vakbekwame, initiatiefrijke teamplayers die lef tonen (onze kernwaarden).

De afgelopen jaren is de rol van veiligheidsregio's uitgebreid en hebben we als veiligheidsregio een regisserende en coördinerende rol gekregen in langdurige crises. Sprekende voorbeelden hiervan zijn de coronacrisis en de vluchtelingencrisis. De voorbereiding op toekomstige – en veelal ook langdurige crises – vraagt om een verdere versterking van het fundament van de veiligheidsregio. Dit zowel op het gebied van crisisbeheersing als op het gebied van de informatiepositie.

In 2023 zijn bestuurlijke afspraken gemaakt om het fundament van de veiligheidsregio's te versterken. Onderdeel daarvan is de trapsgewijze toevoeging van € 83 miljoen (structureel) in de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) vanaf 2023. Deze verhoging bouwt tot 2026 geleidelijk op tot het genoemde bedrag. In het Veiligheidsberaad is ingestemd om de extra middelen vanaf 2023 aan te wenden voor:

1. Het toekomstgericht – in lijn met de contourennota voor de wijziging van de Wet veiligheidsregio's – verder professionaliseren van crisisbeheersing als vak binnen de veiligheidsregio.
2. A. De informatiepositie van de veiligheidsregio's versterken en waarborgen door het inrichten van een goed werkend Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) per veiligheidsregio. Dit om een goed zicht op risico's te verkrijgen en om te zorgen voor een goede informatiedeling met crisispartners;
B. Een impuls voor de ontwikkeling en het beheer van informatiesystemen door de veiligheidsregio's en het Rijk gezamenlijk;
3. Het instellen van een hoogwaardig en gegarandeerd informatie-, actie- en coördinatiepunt voor Rijk, regio's en partners; het KCR2 (Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio's).

Voor VRZL betekent de structurele verhoging van de BDUR dat we vanaf 2025 € 2,1 miljoen hebben gekregen voor de versterking van crisisbeheersing en onze informatiepositie. Dit bedrag zou in 2026 verder oplopen naar ca. € 2,4 miljoen. In 2026 wordt gekeken naar een mogelijke herijking van deze middelen en welke gevolgen dat eventueel heeft voor de veiligheidsregio's en de daarbij behorende aanwending van deze middelen. Het kabinet heeft besloten dat vanaf 2026 een korting van 10% doorgevoerd wordt op niet alleen deze extra BDuR gelden maar ook op de reguliere BDuR gelden die wij vanuit het Rijk ontvangen.

De korting van 10% heeft tot gevolg dat VRZL de nadere plannen voor het verder versterken van onze crisisbeheersing en dus ook voor de besteding van de extra BDUR-middelen die daaraan gekoppeld zijn, bij dient te stellen. De bestuurlijke opdracht is dat bezuinigingen van het kabinet op de BDuR niet mogen leiden tot een toename van de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio.

De extra BDUR-middelen voor de versteviging van de informatiepositie zullen in onze regio worden ingezet voor het borgen en het verder ontwikkelen van informatie gestuurde veiligheid (gericht op o.a. risicomonitoring en –analyse; zicht op risico's).

Ten behoeve van de versterking van onze crisisbeheersing hebben we nadere plannen opgesteld. In lijn met de landelijke ambities van het Rijk en het Veiligheidsberaad – en met het oog voor geconstateerde regionale behoeften – ligt het accent op onderstaande zaken:

1. Versteven van crisisbeheersing als vak (leren, ontwikkelen, kennisborging en kwaliteitszorg/'zicht op prestaties').
2. Versteven van de regiefunctie in het netwerk van crisispartners (gezamenlijke aanpak van risico's en crises).
3. Door de bovenstaande verstevigingen realiseert VRZL ook een robuustere crisisorganisatie, die zowel in staat is om acute incidenten te bestrijden ('GRIP-opschalingen') als om langdurige crises te bestrijden door de inzet van crisisregisseurs en informatiemanagers.

De ambitie is om deze accenten te continueren en daarmee huidige en toekomstige scenario's beter te kunnen bestrijden. Bij het schrijven van deze teksten is een scenario militaire dreiging actueel. In samenspraak met de bestuurders hebben we geconstateerd dat de eigen operationele continuïteit en de continuïteit van dienstverlening naar de gemeenten belangrijke items daarbij zijn. Onze inspanningen zullen dus ook in 2027 onder meer gericht zijn op het verbeteren van onze eigen operationele continuïteit en het samen met onze gemeenten borgen van de risico- en crisiscommunicatie en het opzetten van coördinatiepunten en noodsteunpunten.

VRZL kent een programma Mentale Veerkracht. We zien dat in langdurige crises de mentale veerkracht van onze collega's van belang is om langdurig en duurzaam inzetbaar te blijven.

In de verwachting dat er de komende jaren nog meer langdurige crises zullen voorkomen willen we onze medewerkers (inclusief vrijwilligers) daarop voorbereiden en handvatten geven om daar adequaat mee om te kunnen gaan. Alle leidinggevenden van directie tot en met het niveau van Ploegchef hebben deelgenomen aan dit programma. Dit is met alle teams en medewerkers opgepakt en daar waar nodig zullen wij maatwerk leveren aan collega's die daar behoefte aan hebben, om zo te komen tot duurzame inzetbaarheid. Dat willen wij graag in 2027 continueren en verder uitbreiden met onze vrijwilligers.

1.1.2 Waar staan we voor?

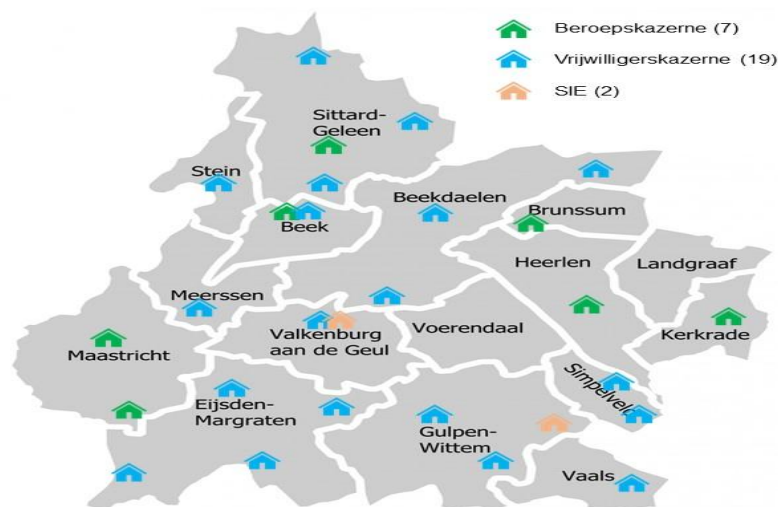
VRZL is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Burgers, bedrijven en instellingen verwachten dat wij er voor ze zijn met advies en hulp waar nodig. Samen met onze partners:

- dragen we (pro)actief bij aan de veiligheid in de regio. We brengen risico's in kaart en treffen voorbereidingen op maat;
- geven we adviezen om daar waar mogelijk onveiligheid te voorkomen en te beperken;
- bestrijden we incidenten en crises als ze zich toch voordoen. We treden effectief op tijdens een ramp om schade te beperken;
- beogen we leed en schade zo veel mogelijk te beperken en helpen we verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen. We zetten in op slachtofferhulp, nazorg en herstel van materiële schade.

1.1.3 Ons werkgebied

Het werkgebied van VRZL is een compact verstedelijkt gebied van ongeveer 650 km². Buiten de economisch bijzonder waardevolle clustering in onder meer chemie en health en unieke kansen voor versterking van de regio spelen er, door de geografische ligging van Zuid-Limburg, specifieke opgaven. Voor deze regio, die uiterst excentrisch ligt binnen Nederland (ruim 200 km grenslengte en op het smalste deel met 6 km verbonden aan de rest van Nederland), geldt dat in bijzondere mate. Met ongeveer 600.000 inwoners ligt Zuid-Limburg centraal in de Euregio Maas-Rijn. Er zijn binnen VRZL grote industrieën met specifieke veiligheidsrisico's, zoals chemische industrie en de luchthaven Maastricht-Aachen Airport en we monitoren overstromingsrisico's door rivieren en het bekenstelsel. Met name in de zomermaanden ontvangen we daarnaast veel toeristen, die zowel in de stedelijke als de landelijke gebieden verblijven.

Ook vinden in onze regio veel (grote) evenementen plaats, zoals de Amstel Gold Race, het WK en NK Wielrennen, Pinkpop, Oktoberfeesten, kerstmarkten, carnaval en de concerten van André Rieu.

1.1.4 Wat gaat het kosten?

Veiligheidsregio Zuid-Limburg (totaal)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal baten	142.850	72.838	74.574	76.928	79.344	81.729
Totaal lasten	117.645	55.625	57.526	59.639	60.360	62.265
Overhead	15.312	15.408	15.642	15.483	15.704	16.034
Onvoorzien	-	10	10	10	10	10
Totaal	15.312	15.418	15.652	15.493	15.714	16.044
Mutatie voorzieningen	4.171	3.086	1.888	2.046	2.554	2.607
Mutatie reserves	3.224	-1.291	-492	-250	716	812
Resultaat	2.498	-	-	-	-	-

Toelichting

De primitieve begroting 2026 is als basis gebruikt voor de begroting 2027.

De besluiten van het Algemeen Bestuur in 2025 ten aanzien van de begroting 2026 zijn meegenomen in de begroting 2027 en verder. Hier is o.a. in verwerkt de structurele impact van het huisvestingsdossier en de besluitvorming die daarover gepleegd is, de vorming van een bestemmingsreserve PTSS en de vorming van een bestemmingsreserve operationele continuïteit. In de overige inkomsten binnen het programma Brandweezorg is een incidentele baat verantwoord dekking van de kosten Oekraïne en noodopvang asielzoekers. Hiertegenover staat een verhoging bij de lasten onder de huisvestingskosten. De begroting 2026 zal middels een begrotingswijziging in 2026 worden aangepast met deze genomen besluiten.

1.2 CRISISBEHEERSING EN RAMPENBESTRIJDING

1.2.1 Wie zijn we?

Het programma crisisbeheersing & rampenbestrijding (C&R) omvat alle activiteiten die gericht zijn op de voorbereiding op mogelijke crises en rampen, en geeft daarmee invulling aan de wettelijke taken zoals gedefinieerd in de Wet veiligheidsregio's. Het gaat om de beheersing van risico's (voorkomen, beperken) en de gezamenlijke multidisciplinaire voorbereiding op mogelijke incidenten. Hierbij wordt het begrip "incident" breed opgevat. Het gaat niet alleen om het incident zelf maar ook om de dreiging ervan of de aankondiging van een gebeurtenis. Het kan ook gaan om incidenten of verstoringen die op zichzelf geen ramp of crisis zijn maar die (mogelijk) de openbare orde en veiligheid bedreigen zoals thema's die grote maatschappelijke onrust tot gevolg kunnen hebben.

Het programma omvat de volgende teams, met onderliggende processen:

- Informatiemanagement (IM) en Operationele Informatievoorziening (OIV);
- Multidisciplinaire Operationele Voorbereiding (MOV) en Multidisciplinair Opleiden, Trainen en Oefenen (MOTO) en Bevolkingszorg (inclusief evenementen en multidisciplinaire risicobeheersing);
- GHOR;
- Kwaliteitszorg;
- EMRIC.

Wij zijn een betrouwbare partner die samen met (vitale)partners bijdraagt aan een omgeving waarin wij samen zorgen voor veiligheid. Om dat te realiseren zetten wij in op de volgende punten:

- Wij kennen en monitoren onze grootschalige risico's;
- Ons advies is essentieel in de voorbereiding op crises en rampen en bij het signaleren en oplossen van veiligheidsvraagstukken;
- Wij leveren als onderdeel van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg 24/7 een adequate hulpverlening, monodisciplinair en multidisciplinair;
- Wij zijn wendbaar in een continu veranderende maatschappij.

Wij staan voor een adequate voorbereiding op- en coördinatie van crisisbeheersing en rampenbestrijding binnen het gebied Zuid-Limburg en met betrekking tot bijstandsaanvragen van andere omliggende regio's, ook in het buitenland (EMRIC). Dat houdt onder meer in de coördinatie, afstemming, facilitering, regievoering, en het stimuleren van multidisciplinaire samenwerking. Met een goede invulling van de voorbereiding en coördinatie kan de veiligheidsregio haar regie- en netwerkfunctie waarmaken. Daarbij wordt ook ingezet op participatie van burgers (zelfredzaamheid), ondernemers (veerkracht) en instellingen. Wij doen dat door uitvoering van onder meer de processen informatiemanagement, operationele informatievoorziening, risico- en crisiscommunicatie, operationele voorbereiding (planvorming), en opleiden, trainen en oefenen; een goed kwaliteitszorgsysteem monitort daarbij waar we ons constant kunnen verbeteren.

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) is per 1 januari 2025 als team onder het programma C&R van de veiligheidsregio komen te vallen. De dagelijkse aansturing vindt plaats door de manager C&R. De GHOR, beleidsmatig aangestuurd door de directeur publieke gezondheid (DPG) als adviseur van het openbaar bestuur en van de voorzitter veiligheidsregio, vervult een onafhankelijke coördinatie-, aansturing- en regiefunctie voor de zorgorganisaties in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en de voorbereiding daarop.

1.2.2 Wat willen we bereiken?

Algemeen

Crisisbeheersing en rampenbestrijding blijft in de komende jaren volop in beweging. Enerzijds zijn er de meer traditionele risico's in onze regio waar we op voorbereid moeten blijven en bij moeten acteren. Dat er steeds meer nieuwe risico's bijkomen, waarbij ontwikkelingen elkaar snel opvolgen, zorgt voor een dynamische agenda. Dit komt onder meer door de geopolitieke ontwikkelingen, waarbij wij ons moeten blijven voorbereiden op de effecten hiervan, waaronder de uitval van vitale infrastructuren. Dit vraagt om een andere kijk op voorbereiden en een breed inzetbare crisisorganisatie die in al deze scenario's kan acteren. Hiermee zijn we al aan de slag gegaan, maar is ook voor 2027 een belangrijk thema. Daarnaast vragen deze ontwikkelingen dat we blijven investeren in een weerbaardere samenleving. Dit doen we met de Zuid-Limburgse gemeenten al in projectvorm, waarbij we in 2027 ook door zullen moeten blijven gaan met de uitkomsten. In 2027 zullen met name de steunpunten en coördinatiepunten een verdere ontwikkeling gaan krijgen.

Geopolitieke en economische ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert continue en in een steeds sneller tempo. De geopolitieke situatie is volop in beweging en de effecten zijn direct of indirect ook in onze regio te verwachten. Als veiligheidsregio moeten wij ons ook gaan voorbereiden op deze effecten. Hiervoor zijn verschillende scenario's ontwikkeld en deze scenario's zullen ook in 2027 nog zeker kunnen veranderen gezien de snel opvolgende ontwikkelingen. Belangrijk is dat we als veiligheidsregio proactief blijven opereren binnen deze scenario's. Dit vraagt een sterk netwerk met crisispartners en andere organisaties. Dit netwerk onderhouden en verbinden zal ook in 2027 een belangrijk speerpunt zijn.

De afgelopen jaren zijn wij ons gaan voorbereiden op langdurige verstoringen van vitale infrastructuur, onze netwerken met o.a. defensie verder versterken en onze eigen operationele continuïteit gaan regelen. In 2027 zullen hier ook nog verdere actiepunten uit opgepakt en beoefend worden.

Op het gebied van economische ontwikkelingen zien wij veel veranderingen in onze regio en binnen onze traditionele risico's. Zo zal het industriegebied Chemelot nog volop onderhevig zijn aan de economische ontwikkelingen. Belangrijk is dat we ons hier ook blijven voorbereiden op de mogelijke risico's en nieuwe risico's adequaat meenemen.

Weerbare samenleving.

Belangrijk onderdeel van de snel veranderende risico's en dreigingen is om onze samenleving weerbaarder te maken. Hierdoor kan de overheid meer worden ontlast bij een crisis of dreiging en zijn mensen meer in staat voor zichzelf en hun omgeving te zorgen. Dit thema heeft landelijk veel aandacht en als Veiligheidsregio Zuid-Limburg zullen we, samen met onze gemeenten en partners ook in 2027 aandacht aan besteden. In 2025 en 2026 zijn al belangrijke stappen gezet op dit gebied, waaronder een grootschalige communicatiecampagne. In 2027 zullen we op dit thema aan de slag blijven, waarbij we ons meer gaan richten op de verdere inrichting van steun- en coördinatiepunten.

Dynamisch risicoprofiel

De wereld om ons heen verandert continue en in een steeds sneller tempo. Hierdoor veranderen zoals gezegd ook onze risico's sneller en moeten we sneller op kunnen inspelen. De Wet veiligheidsregio's schrijft veiligheidsregio's voor om een maal per 4 jaren een risicoprofiel op te stellen, waarin de risico's waar een veiligheidsregio mee te maken kan krijgen, zijn beschreven en afgewogen. De huidige wereld vraagt echter een snellere systematiek om deze risico's af te wegen en ons hier ook op voor te bereiden.

Daarom hebben wij ons risicoprofiel door ontwikkeld naar een dynamisch risicoprofiel met een actueler risicobeeld. In 2026 gaan we dit implementeren en in 2027 zullen we volgens deze nieuwe systematiek gaan werken.

Netwerkmanagement

Een van de vele inzichten die de COVID-19 pandemie, de Hoogwaterramp 2021, de vluchtelingencrisis en de huidige militaire dreiging ons gebracht hebben, is dat het in crisissituaties belangrijk is om je collega's te kennen. Met name de internationale component speelt daarbij een grote rol voor Zuid-Limburg (zie hierover ook de paragraaf EMRIC). Door intensief te investeren in netwerkmanagement zijn we tijdens een crisis sneller en beter in staat elkaar te vinden en effectief samen te werken. Dat geldt niet alleen voor de crises waar VRZL voor aan de lat staat, maar ook voor crises of situaties waar VRZL een coördinerende en verbindende rol heeft. Juist door een breed netwerk te hebben kunnen we ook beter op de hoogte zijn over nieuwe risico's vanuit de kennis en kunde van de partijen uit ons netwerk. In 2024 is gestart onze netwerken eenduidig in kaart te brengen. In 2025 en 2026 is en wordt gewerkt om deze netwerken systematischer in te gaan zetten aan de hand van de veranderende risico's. In 2026 en 2027 zullen we de netwerken gaan uitbreiden met nieuwe partners passend bij die veranderende risico's. Omdat veel partners en samenwerkingsverbanden op landelijke schaal ingericht gaan worden, zullen we in 2027 ook moeten blijven inzetten om de juiste contacten te onderhouden.

Bevolkingszorg en evenementen

Ook binnen Bevolkingszorg zal in 2027 het thema weerbare samenleving centraal staan. Wij willen een verbindende en adviserende rol spelen in de versterking van de gemeentelijke crisisorganisaties binnen onze regio. Regulier blijven wij ons inzetten om de piketpools binnen Bevolkingszorg op sterkte en vakbekwaam te houden.

Op het gebied van evenementen willen we de integrale advisering vanuit de hulpdiensten en de operationele voorbereiding bij een evenement versterken. Denk hierbij aan een betere informatievoorziening voor meldkamer en hulpdiensten. In 2026 wordt hiervoor een nieuwe Handreiking evenementenveiligheid opgesteld, die in 2027 verder geïmplementeerd moet worden samen met de hulpdiensten, gemeenten en evenementenorganisatoren.

Informatiemanagement

Het verzamelen, duiden en veredelen van informatie om adequate antwoorden op te leveren voor crisismanagement is onmisbaar. Informatiemanagement is een belangrijk speerpunt binnen C&R en wordt steeds meer gezien als een primair proces van de veiligheidsregio (van strategisch belang). Het is de motor voor verandering en verbetering van denk- en werkwijzen in de organisatie. Informatiemanagement heeft zowel betrekking op onze 24/7-informatiepositie als op de snelle en correcte beeldvorming bij complexe incidenten.

De rol van informatiemanagement wordt steeds belangrijker. De opkomst van AI biedt allerlei nieuwe mogelijkheden, die we in 2027 verder willen verkennen. Zo kunnen tijdens een crisis met behulp van AI-algoritmes beelden van drones of camera's realtime gescand worden en kunnen ze zaken als rookpluimen herkennen of aantallen mensen berekenen. Uitgangspunt is daarbij dat AI geen beslissingen neemt, maar zorgt voor een betere informatiepositie en snellere reactietijden.

Multidisciplinaire Operationele Voorbereiding (MOV) en multidisciplinaire Opleiding, training en oefening (MOTO)

In 2027 gaan wij wederom een zeer complete oefenkalender aan opleidingen, trainingen en oefeningen aanbieden. Dit doen we voor functionarissen binnen de crisisteamen en binnen Bevolkingszorg en is gericht op onze traditionele maar ook op nieuwe risico's. Naast de jaarlijkse oefendagen voor de verschillende crisisteamen, besteden wij in de komende jaren extra aandacht aan generieke competenties en in te zetten structuren binnen crisisteamen.

Dit zijn de vaardigheden en basisbeginselen die nodig zijn om te acteren in een crisisteam, ongeacht welke crisis of dreiging er op ons af komt. In 2025 is hiervoor een meerjarige leerlijn vastgesteld in een cyclus van 4 jaren. 2027 zal het tweede jaar van de leerlijn omvatten, met kernthema informatiemanagement binnen crisisteamen.

De afgelopen jaren zijn de kosten voor crisisopleidingen en -trainingen bij verschillende landelijke aanbieders sterk opgelopen, daarnaast zijn er landelijk meer afspraken gemaakt over kwaliteitseisen en benodigde competenties voor crisisfunctionarissen. Tegelijk zien wij een groter verloop bij crisisfunctionarissen in piketfuncties. Dit maakt dat wij in de komende jaren een continue uitdaging gaan ervaren tussen enerzijds de beschikbare middelen en anderzijds het blijven afleveren van opgeleide en getrainde crisisfunctionarissen. We zullen daarover met de gemeenten in gesprek blijven.

Risico- en crisiscommunicatie

Een risicoloze samenleving bestaat niet, maar we kunnen wel bewuster omgaan met risico's. Dat betekent dat burgers, bezoekers, instellingen, bedrijven en overheid zich bewust moeten zijn van de aanwezige risico's en weten wat zij kunnen doen rondom die risico's.

Zij hebben immers samen invloed op de (fysieke) veiligheid in Zuid-Limburg. Dat bewustzijn start met kennis van de aanwezige risico's. Ons risicobeeld zal de komende jaren evolueren, waarbij nieuwe dreigingen een belangrijkere rol zullen gaan spelen.

Ieder zal vanuit de eigen verantwoordelijkheid moeten acteren en waar mogelijk slim op risico's moeten interveniëren. Hierbij hebben burgers en bedrijven mede een eigen verantwoordelijkheid. VRZL ondersteunt daarbij door middel van communicatie over de risico's en het bieden van een handelingsperspectief.

Naast de risicocommunicatie informeert VRZL de bevolking over wat deze geacht wordt te doen in het geval van crises, en duidt zij incidenten in de regio en daarbuiten. Dat vraagt een samenhangende aanpak van risicocommunicatie, reguliere voorlichting en crisiscommunicatie. Het gaat erom de communicatie zo te organiseren dat VRZL vooruitdenkt en antwoord geeft op vragen die kunnen spelen en dat de communicatie klantgericht wordt uitgevoerd voor burgers, partners en media. Daarbij wordt gebruik gemaakt van moderne middelen en technieken om de verschillende doelgroepen te kunnen bereiken.

We willen adequaat kunnen blijven inspelen op de toegenomen vraag naar duidelijke communicatie in een zich snel veranderende wereld, waarbij crises elkaar steeds meer opvolgen en/of versterken en andersoortige maar ook langdurige crises zich steeds vaker voordoen.

Kwaliteitszorg en professionaliteit

Ook in 2027 is kwaliteitszorg een essentieel onderdeel van de taakuitvoering van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Het doel is het borgen en continu verbeteren van de kwaliteit en doelmatigheid van de organisatie, zodat de regio blijvend voldoet aan wettelijke eisen en maatschappelijke verwachtingen.

Dit in overeenstemming met de eis vanuit de Wet veiligheidsregio's die stelt dat het bestuur van de veiligheidsregio's een kwaliteitszorgsysteem hanteert.

De focus ligt op het verder ontwikkelen van een integraal kwaliteitsmanagementsysteem. Dit omvat een overkoepelende structuur voor kwaliteit, een documentmanagementsysteem, procesmatig werken en het cyclisch evalueren van beleid en processen binnen de programma's brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding en bedrijfsvoering.

De ontwikkeling en implementatie van het kwaliteitsmanagementsysteem vindt plaats in afstemming met landelijke ontwikkelingen, landelijke netwerken en in samenwerking met andere veiligheidsregio's, zodat kennis ervaringen en best practices worden gedeeld en zoveel mogelijk uniformiteit en onderlinge versterking wordt gerealiseerd.

Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)

De GHOR is belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij grote crises en rampen en met de advisering daarover aan overheden en organisaties op dit gebied. Een belangrijke basis voor het werk van de GHOR is het provinciaal risicoprofiel, dat de beide Limburgse veiligheidsregio's hebben opgesteld, en daar op aansluitend het Zorgrisicoprofiel, dat in gezamenlijkheid met de zorgpartners is opgesteld. Daarnaast werkt de GHOR aan de ketencontinuïteit van zorg samen met haar partners.

De GHOR maakt vanaf 2025 organisatorisch onderdeel uit van VRZL en is ondergebracht bij het programma C&R. Daarmee maakt de GHOR deel uit van deze begroting. 2025 was een aanloopjaar. De overgang van de GGD naar de veiligheidsregio is goed verlopen en begeleid. In 2026 zullen we de samenwerking intensiveren en bezien op welke manier de verschillende teams binnen C&R van elkaar kunnen leren en ontwikkelen.

Euregio Maas-Rijn Incidentbestrijding en Crisisbeheersing (EMRIC)

Voor de grensoverschrijdende samenwerking bij rampen en grote ongevallen hebben de verantwoordelijke ministeries in Nederland, Duitsland en België bilaterale overeenkomsten gesloten. In de projecten EMRIC en EMRIC+ is deze samenwerking doorontwikkeld naar complete EMRIC-samenwerkingsconcepten tussen de VRZL en de partners in Duitsland en België binnen het gebied van de Euregio Maas-Rijn.

Daarin staan de operationele grootschalige samenwerkingsmodellen beschreven voor brandweezorg, technische en specialistische hulpverlening, spoedeisende medische hulpverlening, infectieziektebestrijding en informatie-uitwisseling tussen de diverse crisisorganisaties en tussen de meldkamers.

Sinds 1 januari 2024 maakt Ambulancezorg Limburg als partner onderdeel uit van EMRIC. In 2027 worden de activiteiten van EMRIC gecontinueerd en zal de samenwerking geïntensiveerd worden. In internationale scenario's is het goed dat betrokkenen elkaar kennen en vinden.

1.2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Algemeen

Het risicoprofiel voor de VRZL is voor een periode van vier jaar herzien met de ons nu bekende risico's. Hier bereiden we onze organisatie op voor, maar ook spelen we snel en adequaat in op veranderingen. Veiligheidsregio's worden in toenemende mate geconfronteerd met een stapeling van incidenten en crisis en langdurige crisis.

Het Rijk kijkt meer en meer naar veiligheidsregio's om crises te coördineren en de interpretatie van de taak van de veiligheidsregio staat ter discussie, waardoor deze mogelijk breder geïnterpreteerd zal worden. De COVID-crisis, de Hoogwaterramp 2021 en de vluchtelingen crisis hebben laten zien dat we binnen de VRZL in staat zijn in te spelen op deze veranderingen, maar ook dat het tijd is voor een stap voorwaarts, gezien de steeds bredere capaciteitsvraag die vanuit het Rijk, en daarmee vanuit de maatschappij, bij veiligheidsregio's wordt neergelegd. Om die stap voorwaarts te realiseren zetten we de beschikbaar gestelde middelen (vanuit de gemeenschappelijk regeling en vanuit de BDUR) gericht in.

Wij richten ons de komende jaren op het beter beheersbaar maken van de onderstaande prioritaire risico's:

- Toenemende maatschappelijke onrust
- Effecten klimaatverandering
- Energietransitie

Daarnaast zal er invulling worden gegeven aan de geformuleerde opdrachten bij de beschikbaarstelling van de extra BDUR middelen. Zoals eerder benoemd zullen de geopolitieke en economische ontwikkelingen in 2027 een sterke stempel drukken op onze prioritaire risico's.

Langdurige crises

In 2024 is een brede projectgroep van start gegaan om een inrichting en voorbereiding op toekomstige langdurige crises te ontwikkelen. In 2025 is dit verder geïmplementeerd. Van belang is dat we als veiligheidsregio blijven klaarstaan voor de volgende langdurige crisis. Dit vraagt dat we in 2027 met dit thema aan de slag moeten blijven door middel van monitoren van risico's, oefeningen en updates van werkwijzen.

Dynamisch risicoprofiel

In het kader van doorontwikkeling van ons risicoprofiel naar een dynamisch risicoprofiel gaan we aan de slag met een systematiek rondom data-analyse, creëren van kennisnetwerken en risicoanalyses. In 2026 wordt hiervoor een tool opgeleverd. In 2027 zal deze tool worden ingezet om systematisch risico's te monitoren en prioriteiten bij te stellen, zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau.

Netwerkmanagement

We gaan nadrukkelijker deelnemen in relevante regionale en landelijke netwerken, met name netwerken die zich richten op de genoemde geprioriteerde risico's. Ook zullen we een nadrukkelijker rol op ons nemen in het bij elkaar brengen en faciliteren van thematische netwerken. Voor het intensiveren van de EMRIC-samenwerking: zie paragraaf EMRIC.

Bevolkingszorg en evenementen

Zoals vastgelegd in de contourennota adviseert de commissie Muller op basis van de evaluatie Wet veiligheidsregio's een aantal zaken met betrekking tot de inbedding van bevolkingszorg in de veiligheidsregio. Veel van deze aanbevelingen zijn in de VRZL reeds geïmplementeerd. Concreet gaat dit over:

- Het inrichten van een aantal uniforme bevolkingszorgfuncties zodat er duidelijkheid komt over de basisorganisatie van bevolkingszorg en de bovenregionale samenwerking kan worden versterkt;
- Een voldoende niveau van vakbekwaamheid van de kernfuncties bevolkingszorg conform vastgestelde kwaliteitseisen en kwalificatiedossiers;
- Verantwoording richting algemeen bestuur. Onderdeel hiervan is het monitoren van het gerealiseerde kwaliteitsniveau van bevolkingszorg en de invulling van landelijke kwaliteitscriteria die de branche vaststelt en beheert. De landelijke kwaliteitsnormen zelf worden niet in de wet opgenomen;

- Het bevorderen van de samenwerking tussen alle organisaties die bevolkingszorgtaken uitvoeren én organisaties die aansluiten op bevolkingszorg.
- Wettelijk verankeren regierol voor besturen van veiligheidsregio's voor bevolkingszorg en risico en crisiscommunicatie.

De verdere implementatie van deze aanbevelingen zal in de huidige beleidsperiode gerealiseerd worden.

Informatiemanagement

Informatie gestuurd werken

We willen altijd weten wat er speelt in de (Eu)regio, dit geven we vorm door informatie gestuurd te werken onder de noemer van informatie gestuurde veiligheid. Als VRZL en samen met de vijf andere zuidelijke veiligheidsregio's in Zuid-6 verband, werken we ook in 2027 verder aan de doorontwikkeling van informatieproducten en werkwijzen voor de versterking van de 24/7-informatiepositie binnen crisisbeheersing. In totaal zijn er 17 projecten die we in Zuid-6 verband zo vormgeven en waar we voor enkele zelf de karttrekker zijn. Hierin heeft ook de opkomst van AI een prominente plek en willen we onderzoeken welke meerwaarde hiermee in de praktijk te behalen is.

Masterprogramma IV

In 2025 is het landelijke Masterprogramma IV 2025-2030 gestart. Dit programma kent een vijftal ontwikkellijnen: informatieveiligheid, data en infra, missie kritische communicatie, informatie gestuurde veiligheid en tot slot digitale fitheid. Al deze onderwerpen hebben tot doel om de samenwerking op landelijk niveau verder te stroomlijnen en de gezamenlijke informatievoorziening verder te verbeteren. In 2027 zullen we dan ook op alle vijf ontwikkellijnen samen verdere stappen zetten. Vanuit de vakraad IV sturen we op de realisatie van het masterprogramma en bouwen we mee aan door de afvaardiging en deelname van onze eigen IV beslisser in de vakraad.

Meldkamer informatievoorziening

Vanuit de visie op de meldkamer 2030 zal informatiemanagement in 2027 steeds nauwer betrokken raken bij de ontwikkelingen, omdat deze een grote informatiecomponent kennen. Richting 2030 zal de meldkamer steeds meer het kloppend hart van de informatie gestuurde veiligheid zijn.

Operationele informatievoorziening

Operationele Informatievoorziening richt zich op het voorzien in de informatiebehoefte van de primaire processen binnen het programma brandweezorg: incidentbestrijding en risicobeheersing. Dit betekent dat alle onderdelen van de informatievoorziening (mensen, middelen, data, hard- en software) gericht zijn op het zo veilig en efficiënt mogelijk laten werken van de mensen in de primaire processen. Op dit gebied blijven we ook in 2027 werken aan de vervolmaking van rol- en incidentafhankelijke informatie om daarmee de informatie overload zoveel mogelijk te beperken. We willen mensen aanbieden wat ze écht moeten weten. We behalen een sterkere informatiepositie door nog meer de samenwerking op te zoeken op het gebied van informatiedeling en een intuïtief en innovatief applicatielandschap.

Door steeds meer te doen met data en moderne technieken zoals AI te gebruiken, zorgen we voor steeds beter onderbouwde inzichten. Dit vormt daarmee een steeds belangrijkere basis om te komen tot juiste beslissingen rondom de inrichting en aansturing van onze primaire processen.

In het kader van de gemeenschappelijke meldkamer zullen we ook in 2027 samenwerken met Veiligheidsregio Limburg Noord, om ervoor te zorgen dat het informatiemanagementproces op de meldkamer voor beide veiligheidsregio's dezelfde uitgangspunten heeft. Een 'Common Operational Picture' (COP), is daarbij een belangrijk uitgangspunt – we willen allemaal kijken naar hetzelfde gedeelde, actueel beeld van een incident of crisis. Het COP dient als één centraal referentiepunt om gezamenlijk een incident of crisis te managen.

MOV en MOTO

Multidisciplinaire operationele voorbereiding zal geïntensiveerd worden met betrekking tot de eerder genoemde geprioriteerde thema's (voor het grootste gedeelte crisis planvorming): toenemende maatschappelijke onrust, effecten klimaatverandering en de energietransitie. De collega's van MOV en MOTO participeren actief in vele netwerken om tijdig nieuwe risico's te signaleren en hierop in te kunnen spelen. Daarnaast zal de reguliere planvorming op basis van het risicoprofiel ten minste conform de wettelijke kaders (herzieningscyclus) geüpdatet worden. Na vaststellen van adequate operationele voorbereiding zullen deze thema's middels opleidingen, trainingen en oefeningen ingebed worden onder crisisfunctionarissen. Hierin werken de collega's vanuit MOV en MOTO intensief samen.

Risico- en Crisiscommunicatie

Op het gebied van risico- en crisiscommunicatie participeren we ook in 2027 in verschillende ontwikkeltrajecten en projecten. We zetten in op het continu verbeteren van de risicocommunicatie en daarmee meer risicobewustzijn bij de bevolking creëren. In 2026 en 2027 zal er met name veel aandacht uitgaan naar het weerbaarder maken van de inwoners met als doel dat zij 72 uur zelfredzaam zijn bij crises, zoals bijvoorbeeld grootschalige en langdurige stroomuitval. Ook zullen de in 2025 opgerichte website en app Zuidlimburgveilig nog verder onder de aandacht van inwoners worden gebracht en worden nieuwe functionaliteiten toegevoegd.

We investeren in het kwalitatief verbeteren van de crisiscommunicatie op basis van belevingsonderzoeken en veiligheidsvisies en in het intensiveren van de samenwerking met Chemelot (en andere partners) om sneller de juiste informatie te kunnen delen in crisissituaties. We investeren continu in het versterken van de communicatie en het opleiden en trainen van de functionarissen die daaraan bijdragen.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg heeft in deze beleidsperiode een organisatie brede opdracht, waarvan het onderdeel C&R een onderdeel vormt. Zie hiervoor de toelichting onder hoofdstuk bedrijfsvoering.

- Het door ontwikkelen en uitbreiden van het organisatie brede kwaliteitsmanagementsysteem.
- Het verder inrichten en verankeren van het bedrijfscontinuïteitsmanagementsysteem. Dit systeem ondersteunt de organisatie bij het waarborgen van de continuïteit van kritieke processen en dienstverlening, ook onder versturende omstandigheden. Het draagt bij aan een veerkrachtig en wendbare organisatie.
- Het verder inrichten van een documentmanagementsysteem.
- Consolideren en verder ontwikkelen van systematiek van GRIP-evaluaties, GRIP-atlas, verbetermonitor. Rapportages in samenhang brengen met landelijke ontwikkelingen en het landelijke netwerk.
- Kennisregie: ontwikkelen en ondersteunen van het proces om ook externe evaluaties en onderzoeken intern te vertalen en op te volgen.
- Het verder versterken van kwaliteitsbewustzijn en vakbekwaamheid van medewerkers.
- Het voorbereiden en coördineren van de verdiepende visitatie bij het programma Crisisbeheersing en Rampenbestrijding.
- Het betrekken van getroffen en bij de evaluatie van de dienstverlening.

De beschikbare middelen kwaliteitszorg worden in 2027 ingezet voor personele capaciteit, deskundigheidsbevordering, strategisch extern advies, procesmanagement en ondersteuning van verbetertrajecten.

Hierbij kan gedacht worden aan de implementatie van het BCMS, migratie naar nieuwe DMS-omgeving en KMS in samenhang met landelijke afspraken. Hiermee wordt bijgedragen aan een wendbare, lerende en toekomstbestendige veiligheidsregio.

Geneeskundige hulpverlening (GHOR)

De GHOR heeft net als de andere onderdelen binnen C&R te maken met langdurige crises en veranderende crisistypen. Recente crises hebben het belang van ketencontinuïteit in de zorg nadrukkelijk onderstreept. De GHOR werkt nauw samen met de zorgorganisaties in Zuid-Limburg om gezamenlijk beter voorbereid te zijn.

Ter bevordering van deze samenwerking worden partnergесprekken met zorgpartners gevoerd waarin ontwikkelingen worden besproken en de onderlinge samenwerking wordt verbeterd. Daarnaast wordt gestart met bestuurlijke partnergесprekken tussen de Directeur Publieke Gezondheid (DPG) en zorgbestuurders, met als doel de voorbereiding van zorgorganisaties op rampen en crisis onder de aandacht te houden en ontwikkelingen te bespreken. De inzichten die uit deze gesprekken voortkomen, vormen input voor een nieuwe bestuursrapportage die de mate van voorbereiding van de zorgketen in Zuid-Limburg weergeeft.

Om de bestuurlijke positie van de GHOR en VRZL verder te verstevigen wordt onderzocht hoe het annotatieproces binnen de VRZL kan worden doorontwikkeld tot een integrale werkwijze voor alle afdelingen. Dit heeft als doel om als organisatie integraal ontwikkelingen te monitoren en op te volgen.

Op basis van risico's die voortkomen uit het Zorgrisicoprofiel worden gerichte voorbereidingen getroffen met zorgorganisaties. Ter versterking van de weerbaarheid binnen het zorgnetwerk organiseert de GHOR meerdere themabijeenkomsten. Ook wordt de crisisorganisatie van de GHOR beoefend op verschillende crisistypen.

De landelijke en regionale samenwerking wordt actief gestimuleerd om de informatieduiding en -deling makkelijker en sneller met de betrokken partijen voor elkaar te krijgen. Er wordt gestreefd naar landelijke uniforme werkwijzen zodat de voorbereiding op en het handelen tijdens een crisis bovenregionaal effectief kan verlopen. Er wordt afstemming gezocht met landelijke en regionale koepelorganisaties om in gezamenlijkheid op te kunnen treden. Ook wordt er gekeken hoe dit geborgd kan worden bij langdurige stroomuitval en bij de inrichting van noodsteunpunten.

Daarnaast vervult de GHOR een belangrijke rol in het adviseren van gemeenten bij evenementen en heeft daarbij vooral aandacht voor de veiligheid en gezondheid van deelnemers. Om dit proces te versnellen wordt er een digitale applicatie ontwikkeld die de GHOR ondersteunt bij het opstellen van maatwerkadviezen. Deze applicatie zal gebruikmaken van aangeleverde planvorming en risicobeoordelingen om het adviesproces te versnellen en te verbeteren. Het doel is om de adviseur meer ruimte te geven voor persoonlijk contact met de partners, en zo de samenwerking verder te versterken.

Intern wordt de samenwerking met verschillende afdelingen op meerdere thema's verder geïntensiveerd. Zo wordt onder meer met Risicobeheersing, Vakbekwaamheid en diverse teams binnen C&R verkend op welke wijze we in bepaalde trajecten gezamenlijk kunnen optrekken om de efficiëntie te vergroten.

EMRIC

Het samenwerkingsverband, ondersteund door het EMRIC-bureau, voert het EMRIC Meerjarenplan 2024-2028 uit. EMRIC geeft invulling aan het verder versterken van de (Eu)regionale samenwerking en heeft daarbij de volgende ambities:

- Benoeming in elke organisatie van twee warme liaisons die tijdens een incident met grensoverschrijdende effecten voor elkaar bereikbaar zijn. Bij gezamenlijke inzetten functioneren ze ter plekke als vooruitgeschoven commandopost om de hulpverlening al in een vroeg stadium zo goed mogelijk te laten verlopen.
- Handhaving bestaande overleggroepen om de netwerkcontacten te verstevigen en een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de planvorming voor grensoverschrijdende inzetten.
- Bevordering van stages, uitwisselingen en publiekscommunicatie.
- Verbeteren van afspraken door e-learning- en opleidingsprogramma's en euregionale oefeningen.
- Up to date houden van bestuurlijke verdragen en operationele samenwerkingsplannen.
- Versterking van de risico- en crisiscommunicatie.
- Ontwikkeling van instrumenten die deze communicatie en de aanvraag van bijstand vergemakkelijken in Euregio Maas-Rijn.
- Innovatie en kwaliteitsverbetering mogelijk maken via de uitwisseling van best practices.
- Onderzoek (laten) doen naar nieuwe dreigingen zoals de gevolgen van cybercrime en klimaatverandering.
- Monitoring van de samenwerkingskwaliteit en de concretisering van afspraken.

1.2.4 Wat gaat het kosten?

Programma Crisisbeheersing en Rampenbestrijding (incl. GHOR)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten						
Baten	132	350	400	430	435	500
Baten	132	350	400	430	435	500
Lasten						
Personeel	4.779	5.199	6.081	6.355	6.546	6.742
Opleiding, vorming en training	423	540	500	505	510	520
Kantoor	1.174	1.447	875	900	905	950
Automatisering	583	470	540	565	570	600
Huisvesting	43	42	186	189	192	194
Voertuigen	-	-	-	-	-	-
Materialen	10	200	15	15	16	16
Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Lasten	7.012	7.898	8.197	8.530	8.739	9.023
Overhead	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-
Dotatie voorzieningen	187	-	-	-	-	-
Onttrekking voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Mutatie voorzieningen	187	-	-	-	-	-
Dotatie reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	189	-	-	-	-	-
Mutatie reserves	-189	-	-	-	-	-
Resultaat	-6.878	-7.548	-7.797	-8.100	-8.304	-8.523

1.3 BRANDWEERZORG

1.3.1 Wie zijn we?

Het programma brandweezorg bestaat uit een vijftal teams, te weten:

- Risicobeheersing
- Vakbekwaamheid
- Kaderstelling
- Meldkamer
- Incidentbestrijding

We verhogen de veiligheid in Zuid-Limburg door ons inzicht in risico's verder te verbeteren, door voorlichting en communicatie en door snelle en ter zake doende interventies daar waar het toch mis is gegaan.

1.3.2 Wat willen we bereiken?

We willen de risico's op branden en incidenten (van klein tot grote ramp/crisis) in de regio verkleinen mede door kennis te delen en het lerend vermogen van onze organisatie te vergroten. We bestrijden brand- en andere incidenten, dragen zorg voor de redding van mens en dier en we verkleinen de fysieke, sociale, economische en ecologische gevolgen van brand en andere ongevallen.

Daarvoor moeten we de risico's in onze regio goed kennen en analyseren. En is samenwerking met publieke partners zoals politie, ambulancedienst, de provinciale- en rijksoverheid, Duitse en Belgische autoriteiten en hulpdiensten, Rijks Waterstaat, het Waterschap Limburg en de Water Maatschappij Limburg belangrijk. Maar ook met private partners zoals de energieleveranciers, telefonie- en internetproviders. Zo kunnen we risico's snel signaleren en daarover gezaghebbend adviseren en adequaat optreden. Onze sterke verbondenheid met de maatschappij maakt dat we de samenwerking actief op kunnen en moeten zoeken.

1.3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Onderstaand wordt per onderdeel binnen het programma Brandweezorg aangegeven met welke zaken zij bezig zijn en/of waarmee zij aan de slag gaan in 2027:

Risicobeheersing

VRZL werkt in een complexe en dynamische samenleving. Voortdurend wordt de samenleving beïnvloed door maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, wijzigingen in wet- en regelgeving, nieuwe optredende risico's en andere verwachtingspatronen van burgers en (keten)partners. Het wordt complexer en leidt tot meer en andere risico's. Het effect en de impact hiervan noodzaken tot een nog intensievere integrale samenwerking binnen de veiligheidsketen. Als verbindend thema hierin ligt de nadruk op risicobeheersing vanuit een risicogerichte benadering. De nadruk komt steeds meer te liggen op het voorkomen en beheersbaar maken van incidenten. Dat vergt niet alleen het toepassen van regels, maar ook het scherp in beeld brengen en afwegen van risico's, zoeken naar maatregelen die de veiligheid bevorderen, motiveren van anderen die het verschil kunnen maken en het beïnvloeden van risicovol gedrag. De "Visie Risicobeheersing" is opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van VRZL. In 2024 en 2025 is deze visie geïmplementeerd. In 2027 zal de visie structureel geborgd zijn.

De reguliere taken van het team risicobeheersing zijn:

Wettelijke adviestaken voor producten Risicobeheersing

- Seveso inspecties;
- Aanwijzing en toetsing bedrijfsbrandweer;

- Advisering omgevingsvergunning milieubelastende activiteit;
- Operationele informatievoorziening;
- Risicoanalyses.

Niet-wettelijke adviestaken producten Risicobeheersing

in het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van VRZL is vastgelegd dat de VRZL de volgende taken voor de gemeenten uitvoert.

- Brandweer Risicoprofiel;
- Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Omgevingsvergunning;
- Integraal Veiligheidsplan;
- Nieuwe risico's;
- Evenementen;
- Controle, Toezicht en Handhaving;
- Brandveilig Leven;
- Risicocommunicatie;
- Beleid en projecten;
- Samenwerking en afstemming.

In 2027 richten wij ons op de volgende speerpunten:

- a. Een omslag van regelgericht naar risicogericht werken, en van toetsen aan wettelijke regels naar (brand)veiligheidsadvies. Dit is geborgd in de processen risicobeheersing.
- b. Proactief inspelen op trends en ontwikkelingen met name op het gebied van energietransitie en weerbaarheid van de maatschappij.
- c. Met de beschikbare capaciteit een zo hoog mogelijke veiligheidswinst behalen aandacht te besteden aan de belangrijkste risico's, waarbij het brandweerrisicoprofiel het fundament vormt.
- d. Verbinding maken tussen het brandweerrisicoprofiel en lokaal veiligheidsbeleid, waarbij de Output van de gesprekken met de gemeenten de input vormt voor de speerpunten in het gemeentelijk integraal veiligheidsplan en de daaraan verbonden jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. In 2027 zal voor de laatste 4 gemeenten het brandweerrisicoprofiel worden opgesteld. Ook is structurele afstemming met het provinciaal risicoprofiel geborgd.
- e. Met het dynamisch brandweerrisicoprofiel is een basis gelegd voor het verder realiseren van een verbinding tussen het brandweerrisicoprofiel en het lokale veiligheidsbeleid. Output van gesprekken hierover vormen terugkerend input voor de speerpunten in het gemeentelijk integraal veiligheidsplan en de daaraan verbonden jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Daarmee scherpen we de schaarse inzet van mensen en middelen op die risico's die er toe doen.
- f. Brandveilig leven is ook structureel geborgd binnen de Risk Factory.
- g. Adequate verankering van fysieke veiligheid in het instrumentarium van de Omgevingswet.
- h. Het leveren van een integraal advies vanuit de veiligheidsregio is geborgd via het zaakstelsel RX-mission.
- i. Een integrale afweging bewerkstelligen door het bevoegd gezag, waarbij restrisico's bewust worden geaccepteerd. En waarbij actief en transparant wordt gecommuniceerd over deze risico's, zodat burgers daarmee bekend zijn en op basis daarvan weten hoe te handelen.

Incidentbestrijding

Het bewaken en borgen van de continuïteit in paraatheid en slagkracht van onze repressieve organisatie is ons primaire product. Daarnaast zullen we in 2027 verder gaan met het implementeren van de ambitie incidentbestrijding zoals vastgesteld in het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van de VRZL. Speerpunten hierbij zijn Gebiedsgerichte Opkomsttijden, het landelijk Kader Uitruk op Maat met een minimale bezetting van 4 mensen (waaronder een bevelvoerder) en het behoud van vrijwilligheid en onze backbone van beroepskazernes.

Belangrijke thema's in 2027 zijn:

- Het verder uitwerken en implementeren van een programma behoud vrijwilligheid, diversiteit en flexibiliteit staan hierbij centraal.
- Het behouden/creëren van een goede uitgangspositie op de krappe arbeidsmarkt.
- We zijn een lerende organisatie die zich wil verbeteren. Daartoe zal gewerkt worden aan een verdere verbetering en implementatie van de evaluatiesystematiek voor het mono optreden van de brandweer bij incidenten.
- Het inrichten van een toekomstbestendige piketorganisatie.
- De brandweezorg toekomst bestendig maken.

Meldkamer

In 2027 richt de Meldkamer Brandweer zich op het verder toewerken naar een informatie gestuurd en regisserend operationeel centrum, in lijn met de landelijke koers en de visie "2030... dichterbij dan je denkt". De ontwikkelingen die in de periode 2024-2026 in gang zijn gezet, worden in 2027 verder geconcretiseerd, verbreed en voorbereid op structurele borging in de jaren daarna). De ontwikkelingen die in de periode 2024-2026 in gang zijn gezet, worden in 2027 tastbaar, de contouren die zijn uitgezet krijgen langzaam vorm.

Op basis van de doelstelling en de voorzienbare ontwikkelingen worden in 2027 de volgende ontwikkellijnen centraal gesteld:

1. Doorontwikkeling van informatie gestuurd werken

In 2027 werken wij verder aan het structureel benutten van actuele informatie in de meldkamer. De focus ligt op het stapsgewijs uitbreiden van het binnenhalen, interpreteren en toepassen van informatie uit onder andere videobeelden en sensoren. Deze ontwikkeling is erop gericht de informatiepositie van (brandweer)eenheden en functionarissen te versterken en de besluitvorming in de vroege fase van incidenten beter te ondersteunen. De multidisciplinaire meldkamer volgt de ontwikkelingen van het VIK en dit leidt tot tastbare producten in de multidisciplinaire meldkamer.

2. Toewerken naar een signalerende en regisserende meldkamerfunctie

In 2027 zetten wij vervolgstappen in de ontwikkeling van de meldkamer als continu signalerend knooppunt binnen de veiligheidsketen. Door informatie eerder te duiden en ontwikkelingen actief te volgen, werken wij toe naar een snellere en effectievere start van crisisrespons. Deze ontwikkeling vraagt om verdere afstemming met de crisisorganisatie en het versterken van de rol van de meldkamer in de warme fase.

3. Verdere standaardisatie en voorbereiding op een robuuste inrichting

In 2027 zetten wij het proces van standaardisatie van werkwijzen, informatiesystemen en ICT-voorzieningen voort. Dit is noodzakelijk om te komen tot een beheersbare, veilige en toekomstbestendige meldkamerfunctie.

De nadruk ligt op het harmoniseren van processen en het voorbereiden van keuzes die in de jaren daarna tot structurele inrichting en borging moeten leiden. Dit helpt de meldkamers om als meer landelijke organisatie te kunnen functioneren.

De landelijke visie “2030... dichterbij dan je denkt” blijft hierbij richtinggevend. In 2027 werken wij verder aan de vertaling van deze visie naar de regionale praktijk, met specifieke aandacht voor:

- De realtime multi-sensor maatschappij.
- De doorontwikkeling van de meldkamerfunctie.
- De relatie tussen meldkamer, operationeel centrum en multidisciplinaire opschaling.
- Informatie gestuurde veiligheid
- Strategisch personeelsmanagement, wat zijn de competenties van de centralist van de toekomst? En hoe vinden wij deze?

Een voldoende en vakbekwame personele bezetting blijft ook in 2027 een essentiële randvoorwaarde. In het licht van arbeidsmarkt krapte en veranderende taken wordt in 2027 nadrukkelijk toegewerkt naar een personele inrichting die deze ontwikkelingen kan dragen.

Vakbekwaamheid

Er zal ook in het begrotingsjaar 2027 uitvoering gegeven worden aan ons reguliere werk. Dit betreft o.a. het verzorgen van reguliere opleidingen voor manschappen, bevelvoerders en specialisten. Op het gebied van oefenen en bijscholen betreft het de organisatie van het totale domein vakbekwaam blijven mono brandweer, met daarmee o.a. de afstemming van een regionaal oefenrooster en het verzorgen van bijscholingen voor onze medewerkers. Dit gebeurt binnen het ‘Kader blijvende vakbekwaamheid VRZL’. Ook zal er ingezet worden op een verdere doorontwikkeling en optimalisering van de elektronische en virtuele leeromgeving, digitale simulaties, borging van de vakbekwaamheid in het nieuwe skills-managementsysteem en verdere stabilisatie van het instructeursbestand middels werving en bijscholingen op onderwijs en didactiek.

Het realistisch oefenprogramma zal in het teken staan van de implementatie van het ‘Kader blijvende vakbekwaamheid VRZL’. Hierbij zal o.a. optimaal gebruik gemaakt worden van onze faciliteiten en de mogelijkheden van de digitale leeromgeving en -hulpmiddelen.

Daarnaast zal 2027 in het teken staan van de implementatie van de herziening c.q. herinrichting van het (landelijke) brandweeronderwijs en de nieuwe kaders vanuit het ministerie van J&V. Naar aanleiding van de audit van 2025 en de hierin geboekte resultaten maakt dit integraal onderdeel uit van de doorontwikkeling van het regionale brandweeronderwijs. Daarmee geven we aantoonbaar vorm aan het concept “de lerende organisatie” en blijven wij toekomstbestendig ingericht.

Kaderstelling

In het team wordt de inhoudelijke beleidsvoorbereiding voor brandweezorg geconcentreerd. Daarnaast wordt Kaderstelling ingezet bij ad hoc vraagstukken op tactisch niveau. Kaderstellend betekent dat het team binnen de diverse thema's coördineert, faciliteert en de (brandweer)organisatie continu verbetert. De resultaten van het team Kaderstelling zijn onder te verdelen in een drietal thema's te weten, ‘beleidsmatige ontwikkeling en ondersteuning’, ‘bedrijfsmatige doorontwikkeling en ondersteuning’ en ‘operationele ondersteuning’.

De doelstelling van kaderstelling is dat repressieve medewerkers elk moment van het jaar en op elk tijdstip veilig en efficiënt kunnen werken. Naast lopende zaken zal 2026 op basis van het Meerjarenbeleidsplan en Meerjareninvesteringsplan onder andere in het teken staan het toekomstbestendig maken van de officierspiketten binnen de brandweer, de doorontwikkeling van incidentbestrijding en kaderstelling.

Daarnaast vaststelling van de ambities en uitgangspunten voor de repressieve en beheersmatige organisatie van de brandweer in 2030 en actualisatie en toegankelijkheid van procedures en werkinstructies.

De volgende thema's komen daarbij aan bod:

Thema: lerende organisatie:

Ingezet wordt op de implementatie van mono-evaluaties en de daarbij behorende kennisregie, een management of change procedure binnen VRZL en de actualisatie van operationele- en bedrijfsvoering technische (dat wil zeggen aan de service centra gelieerde) procedures.

Thema: werken op basis van data:

Ingezet wordt op "data gedreven" werken. Daarmee wordt enerzijds bedoeld het vergaren van data voor beleidsontwikkeling en beleidsevaluatie (kengetallen, trend ontwikkeling, prestatieverantwoording) en anderzijds operationele data vergaring zoals realtime dekkingsplan, telemetrie data digitale verkenning en open source intelligence (OSINT) ter ondersteuning van de operaties op straat. In 2026 dienen de systemen ter ondersteuning van "data gedreven" werken geïmplementeerd te zijn.

Thema: verbinding in- en extern:

Wil Kaderstelling in haar kracht staan dan is het van belang dat Kaderstelling binnen VRZL weet wat er speelt zowel formeel als informeel in de organisatie. Daarom zijn medewerkers van Kaderstelling regelmatig aanwezig op de kazernes en bij andere teams binnen VRZL. Gezien de vele landelijke ontwikkelingen is het verder belangrijk dat Kaderstelling vertegenwoordigd is in landelijke netwerken van Brandweer Nederland. Net zo belangrijk is echter dat Kaderstelling de samenwerking opzoekt met andere veiligheidsregio's, private partijen, andere netwerkpartners en de brandweerorganisaties in België en Duitsland.

Thema: robuust en duurzaam:

Kijkend naar alle ontwikkelingen wordt de komende periode bij alles wat we doen ingezet op een duurzame en robuuste organisatie van de brandweezorg.

Alleen zo draagt Kaderstelling bij aan een professionele, wendbare en vitale organisatie. Meer concreet wordt ons alarmerings- en inzetstelsel meer in landelijke lijn en meer robuust ingericht. Ook wordt verder verkend hoe we vrijwilligers verbonden houden aan VRZL. Behoud van vrijwilligheid is immers één van onze speerpunten.

Thema: (on)voorzienbare projecten:

Voorzienbare projecten waar kaderstelling de kar trekt dan wel een rol in speelt in de periode 2025 zijn onder andere het onderzoek naar de mogelijkheden voor repressieve werkzaamheden (blussing maar ook verkenning) door een blusrobot en het project toekomstige piketten. Medewerkers van Kaderstelling kunnen binnen projecten verschillende rollen vervullen (onder andere projectleider, deelnemer, of procesbegeleider). Maar er zullen onvermijdelijk nog meer ontwikkelingen en daarmee projecten op ons afkomen, die we nu nog niet kunnen voorzien. Ook deze worden uiteraard opgepakt.

Persoonlijk leiderschap binnen het programma Brandweezorg

Alle ontwikkelingen om de ambities Brandweezorg te realiseren maken dat qua veranderbereidheid en onzekerheid, veel van alle medewerkers en leidinggevenden binnen VRZL wordt gevraagd. Vooral van de leidinggevenden wordt daarbij een voorbeeldrol gevraagd om vernieuwend en persoonlijk leiderschap te tonen. Dit type leiderschap is gebaseerd op meer gedeelde verantwoordelijkheid, eigenaarschap en vertrouwen waarbij besluitvorming lager in de organisatie wordt belegd.

Medewerkers krijgen meer ruimte om zelf proactief oplossingen aan te dragen. Leidinggevend en faciliteren hun teams, tonen waar nodig leiderschap, dragen de organisatie brede missie, visie en de afdelingsambitie van IB uit en coachen collega's ten behoeve van hun ontwikkeling en daarmee die van de organisatie. Alleen zo kunnen we als professionele, vitale en wendbare organisatie de ontwikkelingen die op ons afkomen, het hoofd bieden.

1.3.4 Wat gaat het kosten?

Programma Brandweezorg	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten						
Overige inkomsten	69.663	1.750	2.105	2.134	2.133	2.088
Baten	69.663	1.750	2.105	2.134	2.133	2.088
Lasten						
Personeel	31.283	33.551	34.287	35.682	36.078	37.073
Opleiding, vorming en training	759	1.050	1.100	1.150	1.225	1.277
Kantoor	268	405	400	400	400	400
Automatisering	96	120	141	146	152	156
Huisvesting	72.090	3.700	4.629	4.195	4.507	4.543
Voertuigen	669	1.100	1.130	1.140	1.152	1.135
Materialen	987	1.100	1.020	1.040	1.060	1.080
Kapitaallasten	4.481	6.701	6.622	7.356	7.047	7.578
Lasten	110.633	47.727	49.329	51.109	51.621	53.242
Overhead	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-
Dotatie voorzieningen	3.357	2.986	1.788	1.946	2.454	2.507
Onttrekking voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Mutatie voorzieningen	3.357	2.986	1.788	1.946	2.454	2.507
Dotatie reserves	8.438	6.010	6.491	7.106	7.763	8.390
Onttrekking reserves	5.214	7.301	6.983	7.356	7.047	7.578
Mutatie reserves	3.224	-1.291	-492	-250	716	812
Resultaat	-47.551	-47.672	-48.520	-50.671	-52.658	-54.474

1.3.5 Risk Factory

Op 5 december 2025 heeft het Algemeen Bestuur van de VRZL ingestemd met het haalbaarheidsonderzoek voor een Risk Factory in Zuid-Limburg. De kern van het concept Risk Factory is een integrale aanpak met meerdere thema's op het gebied van gezondheid en veiligheid, waarbij beleving centraal staat en dat wetenschappelijk onderbouwd is. Met realistische en interactieve scenario's ervaren doelgroepen (on)gezondheid en (on)veiligheid én leren ze hoe te handelen. Levenschte ervaringen veranderen de kijk op risico's. En dat geeft zelfvertrouwen om – als het er echt op aankomt – de juiste beslissingen te nemen.

De Risk Factory Zuid-Limburg valt organisatorisch onder de VRZL en zal worden ondergebracht bij het programma Brandweezorg. De begroting van de Risk Factory is daarom volledig meegenomen in de voorgaande paragraaf met de begroting van het programma Brandweezorg. Aangezien het echter een afzonderlijk project betreft waaraan de gemeenten zullen bijdragen, is deze begroting hier apart zichtbaar gemaakt.

Risk Factory	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten					
Overige inkomsten	510	495	508	518	279
Baten	510	495	508	518	279
Lasten					
Personeel	296	303	312	320	164
Opleiding, vorming en training	2	2	2	2	1
Kantoor	10	2	2	2	2
Automatisering	30	11	11	11	12
Huisvesting	119	122	124	125	70
Voertuigen	53	55	57	58	30
Materialen	-	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-	-
Lasten	510	495	508	518	279
Resultaat	-	-	-	-	-

2 PARAGRAFEN

2.1 ALGEMEEN

De paragrafen handelen vooral over een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen en omvatten de navolgende verplichte paragrafen:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen

De paragrafen grondbeleid en lokale heffingen zijn op de Veiligheidsregio Zuid-Limburg niet van toepassing.

2.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als het vermogen van VRZL om incidenteel en structureel niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder verstoring van de continuïteit in de uitvoering van de reguliere taken van de veiligheidsregio. Het weerstandsvermogen bestaat enerzijds uit de weerstandscapaciteit in beschikbare middelen en mogelijkheden en anderzijds de risico's waarvoor geen of onvoldoende voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten.

Het weerstandsvermogen is van belang voor het beoordelen van de financiële positie van de Veiligheidsregio. De financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van VRZL wordt door de deelnemende gemeenten gedragen, conform de Gemeenschappelijke Regeling. Onverlet deze eindverantwoordelijkheid heeft VRZL als zelfstandig orgaan een eigen verantwoordelijkheid om voldoende weerstandsvermogen te vormen. Het weerstandsvermogen kan als volgt in een formule worden weergegeven.

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risico's}}$$

2.2.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij aanwendbare eigen vermogen (algemene reserve) en de ruimte in de exploitatiebegroting. In oktober 2022 heeft het algemeen bestuur middels de nota reserves en voorzieningen ermee ingestemd de omvang van de algemene reserve van de Veiligheidsregio Zuid Limburg als onderdeel van de weerstandscapaciteit, te maximeren op 4% van de begrotingsomvang (exclusief mutaties in de reserves).

2.2.2 Autonome ontwikkelingen

Vanuit de risicoanalyse die door VRZL gemaakt is komen onderstaande autonome ontwikkelingen naar voren die een forse financiële impact kent op VRZL. Deze autonome ontwikkelingen zijn op de organisatieontwikkeling na meegenomen in de risico's benoemd in paragraaf 2.2.3. Onderstaand de benoemde autonome ontwikkelingen:

- CAO lonen 2027
- Organisatieontwikkeling
- Inrichting coördinatiepunten
- Nieuwe taken in relatie tot de kabinetsbrede weerbaarheidsopgave
- Nieuwe wettelijke taken als gevolg van de geopolitieke situatie

Primair doen wij er alles aan om deze forse financiële impact vanuit de bestaande kaders en begroting te mitigeren. Daar waar dit niet lukt zullen wij dit bestuurlijk bespreken om te komen tot een oplossing. Het heeft de voorkeur dit gebundeld te laten terugkomen nadat de loon- en prijsindexcijfers zijn gepubliceerd in de CPB Kerngegevensstabel MEV met als peildatum september 2027.

2.2.3 Inventarisatie risico's

Een risico is de kans dat een gebeurtenis optreedt, met een (negatief) gevolg voor de betrokkene. De omvang van een risico kan worden geschat door de kans dat een bepaalde gebeurtenis zich voordoet te vermenigvuldigen met het gevolg (€) van deze gebeurtenis.

De methodiek die wordt toegepast is op basis van een kwantitatieve analyse. De kwantitatieve analyse zorgt ervoor dat de risico's concreter worden omschreven. Daarnaast wordt duidelijker hoe de risico's zich ten opzichte van elkaar verhouden en wat het aandeel is in de totale risico-impact. De kwantitatieve analyse vereist ook meer specialistische kennis en is mede daardoor tijdrovender aangezien de risico's niet alleen in woorden maar ook in termen van impact en kans worden beschreven.

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
1. CAO ontwikkelingen 2026	PM		PM			
2. Technologische ontwikkelingen	€ 600.000	50%	€ 300.000			
3. Milieu eisen	€ 650.000	75%	€ 487.500			
4. Datalekken / Informatiebeveiliging	€ 2.000.000	50%	€ 1.000.000			
5. Krapte arbeidsmarkt	€ 100.000	75%			€ 37.500	€ 37.500
6. Wet open overheid (Woo)	€ 200.000	75%				€ 150.000
7. Overmatige verlofsaldi	€ 600.000	75%	€ 450.000			
8. Wet digitale toegankelijkheid	€ 200.000	75%	€ 150.000			
9. PFAS	€ 750.000	50%	€ 375.000			
10. Inrichting coördinatiepunten	€ 1.300.000	60%	€ 780.000			
11. VRZL als onderdeel vitale infrastructuur	PM					
12. Roosterreglement incidentbestrijding	€ 190.000	50%		€ 95.000		
			€ 3.542.500	€ 95.000	€ 37.500	€ 187.500

- **CAO ontwikkelingen 2025:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
1. CAO ontwikkelingen 2026	PM		PM			

In overeenstemming met het besluit van het Algemeen Bestuur wordt de gemeente bijdrage (regulier) jaarlijks geïndexeerd op basis van de indexcijfers van de CPB Kerngegevensstabel MEV met peildatum september van het lopende jaar. Van de indexpercentages voor loon en materieel wordt een gemiddelde index berekend op basis waarvan de gemeentelijke bijdrage zal worden geïndexeerd. Dit gemiddelde wordt berekend op basis van de volgende verhouding tussen de loonkosten en de materiële kosten: 2/3 loonkosten – 1/3 prijzen.

De CAO Veiligheidsregio's liep tot 1 augustus 2025. Er was op 31 december 2025 nog geen nieuwe CAO afgesloten, waardoor het op dit moment onzeker is welke loonstijging hiermee gepaard gaat. Het risico blijft bestaan dat deze loonstijging niet volledig gedekt zal worden door de indexeringssystematiek die met het AB is afgesproken, zoals we dat ook in 2024 hebben ervaren. VRZL zal dit monitoren op basis van de CPB Kerngegevensstabel MEV met peildatum september 2026 en dit vervolgens bespreken met het bestuur.

- **Technologische ontwikkelingen:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
2. Technologische ontwikkelingen	€ 600.000	50%	€ 300.000			

De snelheid van technologische ontwikkelingen hebben steeds meer invloed op VRZL. Als deze technologische ontwikkelingen elkaar snel opvolgen en daarmee leiden tot een implementatierisico kan dat een operationeel risico met zich meebrengen.

Denk hierbij aan artificial intelligence en ontwikkelingen bij brandbestrijdingen zoals digitale verkenning en drones, maar bijvoorbeeld ook de inzet van blusrobots en duikrobots. Ten aanzien van 2025 is de kans dat dit zich voordoet in 2026 gestegen vanwege prijsstijgingen en is de impact gelijk gebleven doordat wij wel enige mate van invloed hebben met welke snelheid wij deze technologische ontwikkelingen willen en kunnen volgen.

- **Milieu eisen:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
3. Milieu eisen	€ 650.000	75%	€ 487.500			

Milieu eisen worden regelmatig aangescherpt en deels ad hoc ingevoerd. Dit brengt het risico met zich mee dat er meer kosten gemaakt dienen te worden voor de kazernes die VRZL in eigendom heeft en het mogelijkerwijs buiten werking stellen van materieel. We kunnen niet in de toekomst kijken en weten niet wat de eisen gaan worden in de toekomst maar kunnen hier wel op korte(re) termijn mee geconfronteerd worden waardoor we extra kosten dienen te maken om aan gewijzigde milieu eisen te voldoen. Ten opzichte van 2025 is dit risico in 2026 gestegen als gevolg van het bestuurlijk besluit met betrekking tot het dossier toekomstbestendige huisvesting VRZL waarbij de kans dat dit zich voordoet gelijk is gebleven.

- **Datalekken / informatiebeveiliging:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
4. Datalekken / Informatiebeveiliging	€ 2.000.000	50%	€ 1.000.000			

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is een Europese verordening die de regels voor verwerking van persoonsgegevens door bedrijven en overheidsorganisaties in de hele Europese Unie standaardiseert en worden gemonitord door de Autoriteit Persoonsgegevens. Datalekken die ontstaan kunnen leiden tot het opleggen van een boete.

Daarnaast is het van groot belang dat de informatiebeveiliging op orde is om zo beter bestand te zijn tegen cyberaanvallen door kwaadwillende. Dit risico is ten opzichte van 2025 gelijk gebleven voor kans en toegenomen qua impact. Mede omdat we als VRZL als vitale organisatie zijn aangewezen, zijn we een aantrekkelijk doelwit van hackers met daardoor een groter risico in verband met het vervangen van hele systemen.

- **Krapte arbeidsmarkt:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
5. Krapte arbeidsmarkt	€ 100.000	75%			€ 37.500	€ 37.500

Door de huidige krapte op de arbeidsmarkt kostte het VRZL meer moeite om kwalitatief goede medewerkers aan te trekken binnen de programmalijnen en kan dit leiden tot meer salariskosten. In 2025 zijn wij gestart met een succesvolle dagklas beroepsmedewerkers waarbij alle deelnemers geslaagd zijn voor hun opleiding en geleidelijk aan zullen instromen bij het programma brandweezorg. Tegelijkertijd is specifieke kennis benodigd voor de programma's C&R en bedrijfsvoering. Het risico is daarmee in 2025 qua impact fors gedaald ten opzichte van 2025 waarbij de kans dat dit zich voordoet gelijk is gebleven.

- **Wet open overheid (Woo):**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
6. Wet open overheid (Woo)	€ 200.000	75%				€ 150.000

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 (deels) in werking getreden. Het doel van de Woo is overheden en semioverheden transparanter te maken om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De wet wil bereiken dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

Naast de Woo is er sprake van 'aanpalende' informatiewetgeving, al geldend of in behandeling, zoals de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Archiefwet. De Woo (en andere i-wetten) brengt voor de veiligheidsregio een aantal verplichtingen met zich mee die zowel een juridische en technische opgave zijn, maar ook nopen tot een cultuurverandering.

Met de implementatie van deze wetgeving hangen een aantal andere discussies/opgaven samen zoals het invoeren van elektronische handtekeningen, anonimiseren in openbaar te maken documenten en digitaal toegankelijk maken van documenten.

De Wet Openbare Overheid zal tot structurele meerkosten gaan leiden. Gemeenschappelijke regelingen krijgen hier niet zelf een extra bijdrage voor van het rijk, deze kosten zijn onderdeel van de vergoeding die gemeenten extra ontvangen vanuit het gemeentefonds. Hoe meer Woo verzoeken worden gedaan aan VRZL, hoe meer personele en juridische inzet gevraagd wordt om deze Woo verzoeken conform de geldende termijnen te beantwoorden.

Het Rijk heeft financiële middelen ter beschikking gesteld aan gemeenten volgens de meicirculaire gemeenten 2021 (zie paragraaf 2.2. punt 18). Met de beschikbaarstelling van deze financiële middelen ondersteunt het Rijk gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen (voor de periode 2022 tot en met 2026 € 24,98 miljoen per jaar) zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen (€ 21,03 miljoen in 2022, oplopend naar structureel € 42,06 miljoen vanaf 2026) zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. Ten opzichte van 2025 is de impact en de kans dat dit risico zich voordoet in 2026 gelijk gebleven.

- **Overmatige verlofsaldi:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
7. Overmatige verlofsaldi	€ 600.000	75%	€ 450.000			

Voor een saldo bovenwettelijke uren waarop een werknemer recht heeft, is geen sprake van een gemiddeld gelijkblijvende omvang van opbouw en afbouw van het verlofrecht. Hierdoor is de jaarlijkse omvang van deze arbeidskosten gerelateerde verplichting niet gelijk. Voor deze verlofuren moet dan ook een voorziening op de balans worden opgenomen.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft een analyse uitgevoerd op de overmatige verlofsaldi en getoetst of er sprake is van een gemiddeld gelijkblijvende omvang van deze verlofsaldi. Bij de bovenwettelijke verlofuren binnen de Veiligheidsregio Zuid Limburg is sprake van een arbeid gerelateerde verplichting met een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw. De bovenwettelijke verlofuren die binnen 5 jaren worden opgebouwd (en ook binnen vijf jaren moeten worden afgebouwd) kennen deels een overmatig verlofsaldo. De risicoanalyse die Veiligheidsregio Zuid Limburg heeft uitgevoerd van de bovenwettelijke uren betreft de uren zoals deze in de afgelopen 5 jaren zijn opgebouwd.

Op basis van de risicoanalyse is het noodzakelijk om de huidige werkwijze voor de berekening van de voorziening overmatige verlofsaldi te herzien. De verwachte uitstroom van medewerkers binnen nu en vijf jaren maakt dat medewerkers ook de bovenwettelijke uren uit recentere jaren (jaar 4 en 5) gaan gebruiken om eerder te stoppen met werken en dus niet alleen uit de oudste drie jaren waarvoor nu een voorziening is getroffen. De herziening heeft tot gevolg dat op basis van het totaal aan bovenwettelijke uren een voorziening wordt gevormd met een omvang van 80%. De bovenwettelijke uren maken we financieel met het gemiddeld uurtarief van een medewerker, e.e.a. volgens de voorgeschreven systematiek vanuit het BBV. In 2026 zullen wij op basis van ervaringscijfers wederom een risicoanalyse uitvoeren om vast te stellen of de voorziening op basis van 80% van het totaal aan bovenwettelijke uren nog toereikend is, of dat de voorziening uitgebreid dient te worden.

De verlofsaldi zoals deze nog openstaan zijn als overmatig te classificeren omdat die onmogelijk nog binnen 1 of twee jaren opgenomen kunnen worden zonder dat de roosters en minimale bezetting in het gedrang komen. Daarnaast bestaat het risico dat deze bovenwettelijke uren omgezet worden naar het verlofsparen. De oudste jaren worden bij het opnemen van het verlof als eerste afgeboekt.

Dit heeft ertoe geleid dat we de omvang van dit risico in 2026 hebben verlaagd, aangezien dit alleen nog geldt voor de overmatige verlofsaldi, en dan met name het restant van 20% dat nu niet financieel wordt gemaakt. Het betreft een omvang van 12.000 uren met een gemiddeld uurtarief van € 50.

- **Wet digitale toegankelijkheid:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
8. Wet digitale toegankelijkheid	€ 200.000	75%	€ 150.000			

Digitale toegankelijkheid is wettelijk verplicht voor Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-)publieke sector.

Het is verplicht om te voldoen aan de eisen van WCAG 2.1, niveau A en AA. Overheidsinstanties horen toegankelijk te zijn. Je voldoet aan de verplichting door:

- Het toepassen van de toegankelijkheidseisen van WCAG 2.1 op niveau A en AA;
- Het publiceren van een toegankelijkheidsverklaring op de website.
- Het blijven verbeteren van de toegankelijkheid van websites, clouds, intranet en mobiele applicaties en het bijhouden van de voortgang in de toegankelijkheidsverklaringen.
- De verplichting geldt voor websites, apps, en intranetten en extranetten die live gaan of ingrijpend worden aangepast.

Uiteindelijk moet elke website en app status A krijgen. Maar dat hoeft niet in één keer. Je kunt dus met een lagere status beginnen, zoals B, C of D. Met status B of C voldoe je al aan de wet, met status D nog niet. Maar let op: na een tijd moet de status wel beter worden, anders voldoe je niet meer aan de wet. C moet dus B of A worden en B moet A worden. Als wordt voldaan aan alle 50 eisen op niveau A en AA van de norm WCAG 2.1 wordt de status A verkregen. Dit vergt voor VRZL een behoorlijke investering en is een autonome ontwikkeling waarvoor binnen de begroting vooralsnog geen middelen zijn. Ten opzichte van 2025 is de kans en impact gelijk gebleven voor 2026.

- **PFAS:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
9. PFAS	€ 750.000	50%	€ 375.000			

PFAS is een verzamelnaam en staat voor per- en polyfluoralkylstoffen. Deze groep chemische stoffen is door mensen gemaakt en komt van nature niet voor in het milieu. PFAS kunnen een negatief effect hebben op milieu en gezondheid.

In de buurt van plekken waar met blusschuim is geoefend kunnen PFAS (Per- en polyfluoralkylstoffen) tot boven de Indicatieve Niveaus voor Ernstige Verontreiniging PFAS (INEV's) in grond en grondwater worden aangetroffen. Uit een risicobeoordeling moet dan blijken of er onaanvaardbare risico's zijn. Meestal leiden dit soort lokale verontreinigingen met PFAS niet tot gezondheidsrisico's. Op een oefenplaats van de brandweer worden namelijk geen gewassen verbouwd. Als er op zo'n plek huizen worden gebouwd, kan het wel nodig zijn eerst de bodem te saneren. Op de lange termijn kan het zijn dat verontreinigingen met PFAS leiden tot aantasting van het drinkwater. In de risicobeoordeling moet daarom ook worden bekeken waar de verontreiniging zich naartoe zal verplaatsen en of zich kwetsbare objecten zoals drinkwaterwinningen in de omgeving bevinden. De provincies hebben opdracht om te onderzoeken op welke locaties een eventuele PFAS verontreiniging aan de orde kan zijn.

- **Inrichting coördinatiepunten:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
10. Inrichting coördinatiepunten	€ 1.300.000	60%	€ 780.000			

Coördinatiepunten in veiligheidsregio's zijn centrale locaties, De landelijke lijn is dat brandweerkazernes ingericht worden als coördinatiepunten, die lokale noodsteunpunten aansturen en informeren tijdens grootschalige crises. Ze fungeren als informatie- en ondersteuning hub voor inwoners van deelnemende gemeenten VRZL. Vanuit de centrale structuur vindt er coördinatie plaats en is er aansluiting met de bestaande regionale crisisorganisatie. Het Coördinatiepunt zorgt dat de noodsteunpunten binnen de gemeenten kunnen werken en dat de hulpdiensten (ambulance, brandweer, politie) noodmeldingen ontvangen en kunnen "uitrijden". Ook kan het coördinatiepunt de coördinatie van distributie van (hulp)middelen naar lokale noodsteunpunten organiseren. Dit vergt een investering op het gebied van communicatie, ICT middelen, het in de lucht houden van de meldkamer et cetera. Op basis van opgevraagde offertes voor zowel hardware, software, digitale ondersteuning en anderszins bedragen de kosten gemiddeld € 50.000 per brandweerkazerne. VRZL telt 26 brandweerkazernes.

Op dit moment ontvangen wij daarvoor (nog) geen middelen vanuit het Rijk en aangezien bestuurlijk is afgesproken hier zo snel mogelijk mee te starten neemt VRZL de vlucht naar voren. Dit leidt voor 2026

wel voor een nieuw risico waarbij kans dat dit zich voordoet gespreid wordt over 60% in 2026 en 40% in 2027.

- VRZL als onderdeel van de vitale infrastructuur:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
11. VRZL als onderdeel vitale infrastructuur	PM					

VRZL heeft op 10 juli 2025 een brief ontvangen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid waarin VRZL aangemerkt als vitale aanbieder binnen de sector Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Daarin staat beschreven dat wij primair verantwoordelijk zijn voor en/of een belangrijke bijdrage levert aan de vitale processen inzet brandweer, crisiscoördinatie en besluitvorming, en communicatie- en informatievoorziening. Daarmee bieden wij dienst aan waarvan de continuïteit van vitaal belang is voor de Nederlandse samenleving en daarom zijn wij aangemerkt als vitale aanbieder.

Het zijn van een vitale aanbieder houdt ten eerste in dat wij onderdeel worden van de vitale infrastructuur in Nederland. Overheden, vitale aanbieders (publiek en privaat) en inlichtingen- en veiligheidsdiensten werken voortdurend samen aan het beschermen van onze vitale infrastructuur en aan het verhogen van de weerbaarheid. Ieder vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid. De NCTV heeft een coördinerende rol bij de bescherming van onze vitale infrastructuur.

Vitale aanbieders zijn zelf primair verantwoordelijk voor de continuïteit en weerbaarheid van vitale processen en de toeleveranciersketen. Zij hebben inzicht in de weerbaarheid van hun processen en nemen passende maatregelen om zich zoveel als mogelijk te beschermen tegen dreigingen.

Binnen de context van de Nederlandse vitale infrastructuur kunnen vitale aanbieders rekenen op ondersteuning vanuit de rijksoverheid. De wijze waarop wordt nog uitgewerkt in samenspraak met de landelijke vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's. Met de aanmerking als vitale aanbieder gaan er voor ons (nog) geen aanvullende wettelijke eisen gelden.

Welke aanvullende taken dit met zich mee gaat brengen voor VRZL en hoe mogelijke financiering van die aanvullende taken plaats zal vinden maakt dat we dit risico nu niet financieel kunnen maken en als PM hebben aangemerkt. Zodra hier meer duidelijkheid over ontstaat zullen wij dit met ons Bestuur bespreken.

- Roosterreglement incidentbestrijding:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
12. Roosterreglement incidentbestrijding	€ 190.000	50%		€ 95.000		

Binnen het onderdeel Incidentbestrijding, onderdeel Brandweerprogramma, spelen een aantal ontwikkelingen waardoor het van belang is te onderzoeken of de uitgangspunten van de roostervariant/basis sterkteberekening nog correct zijn. Er is sprake van een aantal ontwikkelingen die niet zijn meegenomen in de huidige berekening, waardoor knelpunten in het rooster ervaren worden. Hierbij valt de denken aan ouderschapsverlof (aanvullend geboorteverlof), toename zorgverlof, en verlofaanpassing na de nieuwe cao. Resultaat van dit onderzoek kan betekenen dat een aantal extra fte benodigd is om een voldoende sluitend rooster te kunnen realiseren. Een voorverkenning laat zien dat er mogelijk 3 fte benodigd zijn om dit te realiseren. De kosten die hiermee gepaard gaan bedragen € 225.000, waarbij een correctie wordt toegepast vanwege de WAZO tegemoetkoming ten bedrage van € 35.000. Op dit moment schatten we de kans dat dit zich in 2026 gaat voordoen op 50%.

In het jaar 2025 zijn de onderstaande risico's gemitigeerd:

- Omgevingswet:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
Omgevingswet	€ 100.000	75%		€ 75.000		

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen van kracht geworden. De betekenis en impact van deze wet is door risicobeheersing succesvol geïmplementeerd binnen de bestaande kaders.

- Huisvesting bestuurlijke dialoog:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
Huisvestingbeleid Bestuurlijke dialoog	PM					

Dit risico is gemitigeerd als gevolg van het bestuurlijk besluit met betrekking tot het dossier toekomstbestendige huisvesting VRZL

- **PTSS:**

Risico's	Impact	Kans	VRZL	Brandweezorg	C&R	Bedrijfsvoering
PTSS	€ 600.000	75%		€ 450.000		

Dit risico zag toe op de kosten voortvloeiend uit de aansprakelijkheid van VRZL ten gevolge van medewerkers die een claim konden indienen in overeenstemming met de landelijke modelregeling. In 2025 is daartoe een bestemmingsreserve PTSS gevormd voor deze kosten.

2.2.4 Beleid weerstandscapaciteit en risico's

Het weerstandsvermogen wordt, zoals hierboven is omschreven, bepaald als de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Er wordt naar gestreefd dat de weerstandscapaciteit groter is dan de financiële omvang van de risico's. Cijfermatig betekent dit een weerstandsvermogen dat groter is dan 1. In de volgende tabel is hieraan nadere invulling gegeven.

VRZL heeft een kwantitatieve analyse gemaakt die meer inzicht in de risico's geeft. De kwantitatieve analyse zorgt ervoor dat de risico's concreter worden omschreven. Daarnaast wordt duidelijker hoe de risico's zich ten opzichte van elkaar verhouden en wat het aandeel is in de totale risico-impact. De kwantitatieve analyse vereist ook meer specialistische kennis en is mede daardoor tijdrovender aangezien de risico's niet alleen in woorden maar ook in termen van impact en kans worden beschreven.

Weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

2.2.5 Bepaling weerstandsvermogen

Op 31 december 2025 is de weerstandcapaciteit als volgt (bedragen x € 1.000):

Omschrijving	31-dec-25
Algemene reserve C&R en Brandweezorg	2.550
Totale weerstandscapaciteit	2.550
Omschrijving	31-dec-25
Weerstandsvermogen	0,66

Op grond van deze cijfers kan worden geconcludeerd dat het geraamde weerstandsvermogen voor de veiligheidsregio als geheel **onvoldoende** is.

2.2.6 Financiële kengetallen

Bedragen in onderstaande tabellen zijn x € 1.000.

1A	Netto Schuldquote [1]	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A	Vaste schulden	18.968	28.970	42.500	39.900	36.400	37.500
B	Netto vlottende schuld	9.915	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
C	Overlopende passiva	14.772	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
D	Financiële activa	-	-	-	-	-	-
E	Uitzettingen	23.295	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
F	Liquide middelen	178	150	150	150	150	150
G	Overlopende activa	5.575	500	500	500	500	500
H	Totale baten	142.850	72.838	74.574	76.928	79.343	81.729
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	10,23%	40,25%	57,46%	52,32%	46,32%	46,31%

1B	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen [2]	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A	Vaste schulden	18.968	28.970	42.500	39.900	36.400	37.500
B	Netto vlottende schuld	9.915	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
C	Overlopende passiva	14.772	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
D	Financiële activa	-	-	-	-	-	-
E	Uitzettingen	23.295	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
F	Liquide middelen	178	150	150	150	150	150
G	Overlopende activa	5.575	500	500	500	500	500
H	Totale baten	142.850	72.838	74.574	76.928	79.343	81.729
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	10,23%	40,25%	57,46%	52,32%	46,32%	46,31%

2.	Solvabiliteitsratio [3]	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A	Eigen vermogen	13.547	8.252	7.144	6.863	7.573	8.349
B	Balanstotaal	74.635	50.299	66.378	66.644	67.953	70.422
	Solvabiliteit (A/B)*100%	18,15%	16,41%	10,76%	10,30%	11,14%	11,86%

3.	Structurele exploitatieruimte [4]	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A	Totale structurele lasten	68.432	74.129	75.066	77.178	78.627	80.917
B	Totale structurele baten	69.413	72.838	74.574	76.928	79.343	81.729
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	5.836	6.010	6.491	7.106	7.763	8.390
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	4.481	6.701	6.983	7.356	7.047	7.578
E	Totale baten	147.903	72.838	74.574	76.928	79.343	81.729
	Structurele exploitatieruimte ((B-A) +(D-C))/E*100%	-0,25%	-0,82%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Toelichting financiële kengetallen:

De kengetallen zijn voor VRZL minder van belang dan voor een gemeente. Dit heeft te maken met het feit dat de VRZL zelf niet de hoogte van haar eigen vermogen kan bepalen. Door het AB is op basis van de nota reserves en voorzieningen d.d. 14 oktober 2022 het besluit genomen dat de omvang van de algemene reserve van de Veiligheidsregio Zuid Limburg als onderdeel van de weerstandscapaciteit, te maximaleren op 4% van de begrotingsomvang (exclusief mutaties in de reserves).

Daardoor zijn de kengetallen zoals solvabiliteit en netto schuldquote nauwelijks door VRZL te beïnvloeden. Deze kengetallen zullen door het grote aandeel van het vreemd vermogen in het balanstotaal nooit een positief beeld geven.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. In 2020 zijn in het kader van de liquiditeitspositie van VRZL en voor de financiering van

de investeringen langlopende leningen afgesloten. Aangezien voor het jaar 2027 nieuwbouw gepland staat van bestaande kazernes zullen we tijdig nieuwe langlopende leningen dienen af te sluiten.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio voor de komende jaren is **dalende** mede als gevolg van het afnemen van de reserves en voorzieningen.

Het kengetal structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. In de begroting zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen. Dit om te voorkomen dat hierdoor structurele problemen ontstaan.

2.3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij tevens om het gewenste onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanning voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid ter zake.

De kapitaalgoederen van VRZL concentreren zich binnen het programma Brandweezorg. De kapitaalgoederen betreffen voertuigen, materieel en kazernes. Vervanging van kapitaalgoederen vindt plaats op basis van het meerjarige investeringsplan, op basis van wettelijke eisen of indien kwaliteitsverbetering daartoe aanleiding geeft. Een onderhoudsplan indiceert jaarlijks de kosten.

Beleidskader, uitvoering en financiële consequenties

In de financiële verordening is bepaald dat periodiek een actualisatie plaatsvindt van het meerjarig onderhoudsplan. Het onderhoudsplan voor de panden is in 2024 geactualiseerd. Op basis van dit onderhoudsplan is een voorziening groot onderhoud gevormd en worden de panden onderhouden. Er is een meerjarig investeringsplan opgesteld ten aanzien van de kapitaalgoederen. Op basis van het meerjarig investeringsplan zullen er vervangingsinvesteringen plaats vinden.

Op basis van het geactualiseerd onderhoudsplan zijn de panden onderhouden. De dotatie aan de voorziening groot onderhoud heeft plaatsgevonden op basis van het onderhoudsplan, de gerealiseerde onderhoudskosten worden onttrokken aan de voorziening.

2.4 FINANCIERING

De financieringsparagraaf heeft als doel inzicht geven in het Treasury beleid en de beheersing van de financiële risico's. Het Treasury beleid van VRZL is gericht op het zo optimaal mogelijk financieren van de publieke taak, waarbij beperking van de financiële risico's centraal staat. Deze financieringsparagraaf en het Treasurystatuut zijn belangrijke instrumenten voor transparantie in de financieringsfunctie.

Ingevolge de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) moet de Veiligheidsregio beschikken over een Treasurystatuut. Op 24 juni 2022 is het Treasurystatuut Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg vastgesteld.

Voor een actueel overzicht van de aangegane langlopende leningen verwijzen we naar het overzicht van de langlopende geldleningen. De afronding van de bestuurlijke dialoog huisvesting brengt met zich mee dat we in de jaren 2027 en verder langlopende leningen gaan aantrekken, vooruitlopend op de invulling van het huisvestingsbeleid en de op dit moment geldende lage rentestand voor het aantrekken van leningen om zo de rentelast zo goed als mogelijk in te perken. Aangezien voor het jaar 2027 nieuwbouw gepland staat van bestaande kazernes zullen we tijdig nieuwe langlopende leningen afsluiten.

2.4.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet wordt bepaald door een ministerieel vastgesteld percentage (8,2%) van de totale omvang van de begroting (lasten). Hiermee wordt de maximale hoogte aangegeven van de kort aan te trekken middelen. VRZL kent geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet	1e kw. 2027	2e kw. 2027	3e kw. 2027	4e kw. 2027	2027
Omvang begroting (lasten) per 1 januari (grondslag)	75.066	75.066	75.066	75.066	75.066
1. Toegestane kasgeldlimiet					
- in procenten van de grondslag	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
- in bedrag	6.155	6.155	6.155	6.155	6.155
2. Gemiddelde omvang vlottende korte schuld					
Opgenomen gelden < 1 jaar	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Schuld in rekening courant	-	-	-	-	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-	-
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	-	-	-	-	-
3. Vlottende middelen (gemiddeld kwartaal)					
Contante gelden in kas					
Tegoeden in rekening courant	150	150	150	150	150
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
4. Toets kasgeldlimiet					
Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	-10.150	-10.150	-10.150	-10.150	-10.150
Toegestane kasgeldlimiet (1)	6.155	6.155	6.155	6.155	6.155
Ruimte (+) / Overschrijding (-) (1- 4)	16.305	16.305	16.305	16.305	16.305

2.4.2 Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt verspreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering.

De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal komt daarbij in de plaats van de totale vaste schuld. De renterisiconorm heeft betrekking op uitsluitend het begrotingsjaar. VRZL kent geen overschrijding van de risiconorm waardoor renteschokken weinig tot geen effect hebben op de begroting en jaarrekening.

Hieronder wordt de renterisiconorm (modelstaat B) weergegeven.

Stap	Variabelen renterisiconorm	2027	2028	2029	2030
1	Renteherzieningen	-	-	-	-
2	Aflossingen	1.170	1.182	1.194	1.208
3	Renterisico (1+2)	1.170	1.182	1.194	1.208
4	Renterisiconorm	15.013	15.436	15.726	16.183
5a (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	13.843	14.254	14.532	14.975
5b (4<3)	Overschrijding risiconorm	-	-	-	-

Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal	75.066	77.178	78.628	80.917
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4= 4a*4b	Renterisiconorm	15.013	15.436	15.726	16.183

2.4.3 Renteschema

Renteschema		2027
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	302
b	De externe rentebaten	200
Saldo rentelasten en rentebaten		102
<hr/>		
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	
c3	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		102
<hr/>		
d1	Rente over eigen vermogen	-
d2	Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		102
<hr/>		
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	
<hr/>		
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury	102

Liquiditeitenbeheer

In 2025 waren er bij VRZL voldoende liquiditeiten. De verwachting is dat dit ook voor 2026 en 2027 zo zal zijn.

Vaste geldleningen

Uitmo 2025 had VRZL negen langlopende geldleningen met een totale waarde van € 18,96 miljoen. Voor een uitgebreide toelichting op deze leningen, wordt verwezen naar het bijgevoegd overzicht van langlopende geldleningen.

Schatkistbankieren

Aangezien de VRZL geen contracten en/of beleggingen heeft die na 4 juni 2012 zijn aangegaan, heeft de VRZL geen nadelige consequenties hiervan ondervonden. Op grond van de regeling Schatkistbankieren decentrale overheden zijn openbare lichamen verplicht om hun overtollige liquiditeit aan te houden in de schatkist bij het rijk. Deze regeling is ingesteld met als doel dat de totale gerapporteerde EMU-schuld van Nederland lager is. Vorenstaande is van belang in relatie tot de door de Europese Unie gestelde maximum EMU-schuld van 60% van het BBP.

Voor de omvang van de op bankrekeningen van VRZL aan te houden liquide middelen geldt het drempelbedrag uit de hiervoor genoemde regeling. Elk kwartaal dient het gemiddelde saldo van de bankrekeningen van de organisatie te worden berekend. Als dit saldo het drempelbedrag overschrijdt, moet het meerdere gestort worden in de schatkist bij het rijk. Het drempelbedrag bedraagt bij een begrotingstotaal tot € 500 miljoen, hetgeen voor VRZL van toepassing is, 0,75% van het begrotingstotaal. Uit een evaluatie van de regeling is gebleken dat het huidige drempelbedrag te krap is.

Voor decentrale overheden met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen is de drempel voor het verplicht schatkistbankieren daarom per 1 juli 2021 verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een absoluut minimum van € 1 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.501			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	150	150	150	150
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.351	1.351	1.351	1.351
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	75.066			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	75.066			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1 mln.	Drempelbedrag	1.501			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.500	13.650	13.800	13.800
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	150	150	150	150

EMU-saldo

Om deel te kunnen nemen aan de Economische Monetaire Unie (EMU) moeten aangesloten landen onder meer voldoen aan het criterium dat de overheidsschuld (EMU-schuld) lager moet zijn dan 60% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Ook moet het begrotingstekort (EMU-saldo) lager zijn dan 3% van het BBP.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, terwijl VRZL zelf met het stelsel van baten en lasten werkt en op basis daarvan ook haar saldo bepaalt. Deze saldi kunnen dan ook sterk uiteenlopen. Dat VRZL toch het EMU-saldo moet presenteren heeft te maken met de afspraken in Europa over de maximaal toegestane tekorten in de collectieve sector in de landen van de euro. Ook de EMU-saldi van de decentrale overheden tellen daarbij mee. Het EMU-saldo wordt nu nog centraal doorgegeven aan het CBS en telt nog niet mee bij de afzonderlijke gemeenten.

2.5 BEDRIJFSVOERING

In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens over de volgende onderwerpen behandeld:

- Investeringsbeleid
- Organisatiestructuur
- Financiële rechtmatigheidsverantwoording
- Informatisering en automatisering

2.5.1 Wie zijn wij?

Waar de programma's brandweezorg en C&R invulling geven aan de primaire processen, geeft bedrijfsvoering invulling aan de ondersteunende processen. Bedrijfsvoering is een belangrijke partner van de programma's en draagt bij aan de professionaliteit van de organisatie. Bedrijfsvoering staat ten dienste van de primaire processen met betrekking tot brandweezorg en C&R en levert gevraagd en ongevraagd advies om deze processen te bevorderen en te verbeteren.

Daarnaast heeft bedrijfsvoering (eigen) expertise die van belang is bij het uitzetten van de koers voor de lange(re) termijn. Denk hierbij onder andere aan het vormen van beleid en het aanleveren van relevante en betrouwbare managementinformatie aan de hand waarvan de organisatie (bij)gestuurd kan worden. Binnen bedrijfsvoering kennen wij de onderstaande teams:

- Personeel & Organisatieontwikkeling (P & O)
- ICT
- Facilitair en Vastgoed
- Bestuurs- en Directieondersteuning (BDO)
- Financiën & Inkoop (F & I)

Concern-control heeft een brede scope en is primair op directie en bestuur gericht. Concern control is onder directe aansturing van de directeur van VRZL geplaatst. De concern controller heeft een onafhankelijke positie die hem in staat stelt direct aan het dagelijks bestuur te rapporteren.

Investeringsbeleid

Voor 2027 en volgende jaren staan investeringen gepland conform het Meerjareninvesteringsplan dat onderdeel is van de begroting.

Organisatiestructuur

De volgende onderdelen worden benoemd:

- Bestuur: In overeenstemming met de wettelijke bepaling in de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft middels een bestuursovereenkomst de uitvoering van de taken overgedragen aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Het Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg blijft eindverantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de taken.
- Directie: De directie bestaat in 2025 uit twee leden en is gezamenlijk verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding en het beheer van de organisatie en legt hiervoor verantwoording af aan het dagelijks bestuur. Daarbij heeft de directeur de eindverantwoordelijkheid
- Programmaliijnen: Onder de directie vallen drie programmaliijnen, namelijk het programma Crisisbeheersing en Rampenbestrijding, het programma Brandweezorg en het programma Bedrijfsvoering.

Financiële rechtmatigheidsverantwoording

Het interne controleplan zal er ook in 2027 er op gericht zijn dat er een rechtmatigheidsverantwoording afgegeven kan worden.

Informatisering en automatisering

In verband met de implementatie van de BIO-norm inzake informatiebeveiliging zien wij een sterke stijging van de structurele kosten op ons afkomen. Veel is echter ook nog onzeker. Het benodigde niveau van informatiebeveiliging is nog onderwerp van landelijke discussie, evenals in welke mate we dit samen met andere veiligheidsregio's kunnen organiseren. Tot slot is nog niet bekend of we vanuit het Rijk een extra bijdrage gaan ontvangen voor dit onderwerp.

2.5.2 Wat willen we bereiken?

Bedrijfsvoering wil vanuit vakmanschap en betrokkenheid de verbindende partner zijn in het voeren van het bedrijf. Wij leveren proactief de juiste producten en diensten gericht op permanente verbetering. We doen dat gestructureerd als één programma en op basis van drie pijlers:

- Ontwikkeling: Beleid, projecten en advies
- Regievoering: Planning & Control en besluitvormingsproces
- Dienstverlening: zowel aan leidinggevenden alsook aan gebruikers

We helpen, ondersteunen en adviseren de primaire programma's om het geheel van personele, financiële en materiële middelen duurzaam efficiënt en effectief in te zetten om de rol en positie van maatschappelijk verbonden partner in het veiligheidsveld te kunnen blijven invullen. Daarnaast hebben we eigen taken en verantwoordelijkheden. De benoemde drie pijlers zullen gedurende de komende jaren verder doorontwikkeld worden.

2.5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

VRZL heeft de afgelopen jaren grote ontwikkelingen doorgemaakt op het gebied van organisatievorm en de omvang van het takenpakket. Ook staat er een organisatieontwikkeling op de rol om de organisatie voldoende toekomstbestendig te maken en zodoende in te richten dat de organisatie kan voldoen aan de Missie, Visie en Strategie. De beheersing daarvan en daarmee van het behoud van de samenhang op organisatieniveau vraagt om voortdurende aandacht. Dat is geen ongewone opgave. Net als alle overheidsorganisaties in Nederland richten ook wij ons de komende periode op bedrijfsvoering processen zoals kostenbeheersing, informatiemanagement, informatieveiligheid, relatiemanagement en innovatiekracht. Hieronder belichten we een aantal specifieke thema's.

Bedrijfsvoering algemeen

Bedrijfsvoering kent één bedrijfsvoering filosofie. Deze filosofie geeft antwoord op de vraag: Hoe willen we de dienstverlening met en naar de andere programma's efficiënter en effectiever vormgeven? In samenspraak met de programma's Brandweezorg en C&R is deze filosofie opgesteld en wordt hier verder invulling aan gegeven.

Bij de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering filosofie is de samenwerking met de primaire programma's van belang. De behoeftestelling vanuit die primaire programma's in combinatie met de expertise binnen de bedrijfsvoering teams maakt dat de organisatie in de gewenste richting kan door ontwikkelen. Een richting waarbij we in gezamenlijkheid invulling geven aan de (be)sturende en ondersteunende processen.

Team Personeel en Organisatie (P & O)

Mentale Veerkracht

In 2025 is inzet gepleegd op het thema Mentale Veerkracht. In 2025 heeft de gehele organisatie een training aangeboden gekregen op dit onderwerp. In de komende jaren vindt herhaling en monitoring hierop plaats. Daarnaast zullen de vrijwilligers van VRZL deze training ook gaan volgen. Dit in het teken van een wendbare, vitale en veerkrachtige organisatie, waarin medewerkers in hun kracht staan en bestand zijn tegen benodigde inzet bij langdurige crisis.

Strategische personeelsplanning

In 2023 is strategische personeelsplanning nieuw leven ingeblazen. SPP kent een cyclus van 3 jaar. Dat wil zeggen dat eens in de 3 jaar een analyse wordt gedaan van het gewenste personeelsbestand (bepaald door in- en externe ontwikkelingen die de organisatie gaan raken) t.o.v. het zittende personeelsbestand en het bepalen van speerpunten om deze GAP te beperken. De in 2023 benoemde speerpunten zijn in een periode van 3 jaar (2024/2025/2026) opgepakt en behandeld. Zo borgt VRZL dat de ambities van de organisatie met de uitdagingen die op ons afkomen verbonden worden. In 2026 zullen de voorbereidingen worden getroffen voor een nieuwe cyclus van 3 jaar.

Organisatieontwikkeling

VRZL kent een aantal organisatie ontwikkelingen/vraagstukken (waar onder team overstijgende werkzaamheden, de inrichting van Incidentbestrijding, ICT-ontwikkelingen). Deze ontwikkelingen vragen om een herijking van de organisatie en organisatie documenten. Dit is van belang om een toekomstbestendige organisatie te kunnen blijven. Hiertoe is in 2025 een start gemaakt door de directie en een hiervoor ingerichte denktank. In 2026 wordt dit vervolgd door een transitieteam dat in opdracht van de directie de transitie zal vormgeven.

Daarnaast is binnen Incidentbestrijding in 2025 een functiewaardering onderhoud gestart. Dit ten aanzien van een aantal functie binnen dit onderdeel. In 2026 zal hierover besluitvorming plaatsvinden en dienen de eventuele consequenties hiervan worden vormgegeven.

Bedrijfsvoering pakket

Het nieuwe bedrijfsvoering pakket is een integraal ERP pakket ter vervanging van het bestaande HRM pakket. Naast de processen van Financiën en Inkoop zijn per 2025 ook de P&O processen ingeregeld in het nieuwe ERP systeem. Dit systeem is zodoende toepasbaar voor de gehele bedrijfsvoering. In 2026 zal een verdere verbetering en uitbreiding van de processen in dit systeem worden opgepakt waarbij we ernaar streven dit in Q1 2027 afgerond te hebben. In 2026 wordt gestart met de uifasering van het AG5 pakket zodat in 2027 ook een logische koppeling met het ERP pakket wordt gerealiseerd.

Werkbelevingsonderzoek

In 2026 zal het 3e werkbelevingsonderzoek onder het personeel worden uitgevoerd. De actiepunten van het vorige werkbelevingsonderzoek (van 2023) zijn opgepakt en uitgevoerd.

Harmonisering arbeidsvoorwaarden:

Momenteel is er arbeidsvoorwaardelijk nog sprake van een aantal maatwerkregelingen Deze zijn met nane voortgekomen uit een aantal sociaal plannen. Daar waar mogelijk zal in 2026 worden gezien of verdere harmonisering op bepaalde onderdelen mogelijk is.

Team ICT

Team ICT faciliteert de organisatie in de breedste zin van het woord, op het gebied van ICT en werkplekken in het bijzonder.

Zonder onze overige ambities tekort te willen doen, zijn er drie onderwerpen die de komende jaren extra aandacht verdienen:

1. Informatieveiligheid:

Door het toenemende aantal digitale aanvallen en datalekken vragen ook veiligheidsregio's zich af hoe het is gesteld met hun eigen veiligheid en die van hun stakeholders. Gebrek aan overzicht binnen de afzonderlijke regio's maar ook landelijk heeft ertoe geleid dat de afzonderlijke veiligheidsregio's samen de informatiebeveiliging hebben verhoogd. Het referentiekader is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is ook het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen. De BIO heeft vijf niveaus, waarbij één het laagste en vijf het hoogste niveau is. Alle 25 veiligheidsregio's hebben in 2021 ingestemd met een inspanningsverplichting om niveau vier te bereiken voor 1 januari 2023. Redelijk snel werd al duidelijk dat dit voornemen niet realistisch was. Ook VRZL voldoet op dit moment niet aan BIO-niveau vier. Uit een analyse blijkt dat er nog veel werk aan de winkel is. Omdat BIO-niveau vier vraagt om een goed ingericht meetbaar stelsel, waarbij de gehele PCDA- of Plan-, Do-, Check-, Act-cyclus is doorlopen voor alle organisatieprocessen waarop de BIO-maatregelen zijn getoetst.

Binnen VRZL zijn steeds meer bedrijfsprocessen uitgeschreven en geactualiseerd. De directie heeft de aandacht eerst gericht op de kritische processen. Deze zijn gerealiseerd. Voor 2026 worden de processen vastgelegd in een kwaliteitsmanagementsysteem (KMS). We beginnen met de bedrijf kritische processen die in een zogenaamd bedrijfscontinuïteitssysteem (BCMS), welke een onderdeel is van het KMS, worden vastgelegd. Ook wordt er in 2025 de focus gelegd op een geactualiseerde informatie visie inclusief bijhorend beleid en actieplan. Eén van de ambities voor 2025 zijn de ISO 27001 certificering. De informatiebeveiliging heeft betrekking op alle bedrijfsprocessen en de bedrijf kritische processen in het bijzonder. We zullen de bijhorende controls uit het ISMS voor deze processen onderdeel maken van onze planning en control (P&C) cyclus. Hiermee wordt een een directe bijdrage geleverd aan het verhogen van ons BIO-niveau. worden meteen de BIO maatregelen gerealiseerd en wordt de organisatie ook verder klaargestoomd om de aankomende NIS2 verplichting (die een iets andere invulling zal krijgen voor de veiligheidsregio's) snel te kunnen realiseren. Informatie is een groot en waardevol goed binnen onze organisatie.

2. Digitale werkplek:

In 2025 hebben we afscheid genomen van de legacy BRWZL omgeving en alles samengevoegd tot één VRZL omgeving. Deze samenvoeging heeft twee grote voordelen: 1) we kunnen nu op een eenvoudige manier samenwerken en gebruik maken van de laatste moderne werkplektechnologie en 2) de werkplekken zijn dusdanig goed beveiligd dat we voldoen aan de gewenste BIO normering op technisch vlak. Werkplekken worden 24x7 beschermd door een moderne SOC/SIEM oplossing. De ambitie is om deze moderne werkplekomgeving verder door te ontwikkelen en overgebleven legacy software ook te migreren naar de nieuwe omgeving.

3. Servicedesk:

In 2025 is gestart met de implementatie van een eigen servicedesk. We werken nauw samen met onze strategische IT partner om zorg te dragen voor een optimale dienstverlening van onze programma's.

De inzet van een eigen zogenaamde “skilled” servicedesk zorgt ervoor dat we onze crisisfunctionarissen en repressieve medewerkers snel en adequaat kunnen voorzien in hun primaire ICT behoeften. Het doel voor 2026 is deze servicedesk verder te professionaliseren en gereed te maken voor 24x7 dienstverlening.

Team Facilitair en Vastgoed

Team Facilitair en Vastgoed faciliteert de organisatie in de breedste zin van het woord. Functionele huisvesting en bijbehorende facilitaire ondersteuning zijn belangrijke randvoorwaarden om onze doelstellingen te realiseren.

Zonder onze overige ambities tekort te willen doen, is met name huisvesting een onderwerp dat de komende jaren extra aandacht verdient:

Huisvesting:

Huisvesting bestaat binnen de context van dit meerjarenbeleidsplan uit twee delen. Allereerst is er de verantwoordelijkheid voor de huisvesting van de organisatie. 26 kazernes, het Centrum voor Vakmanschap (CVV) en het Meld- en Coördinatiecentrum in Maastricht zorgen voor voldoende dynamiek in de huisvestingswerkzaamheden.

Op 4 juli 2025 heeft het bestuur positief besloten over de bestuurlijke dialoog huisvesting. Dit houdt in dat de huurcontracten per 1 januari 2026 geharmoniseerd zijn en vanaf 2027 het ingroeipad van start gaat. Dankzij het besluit verschuift de focus steeds meer naar eigenaarschap.

De nieuwbouw voor kazerne Kerkrade is in volle gang. Als alles volgens planning loopt, zal de kazerne in 2027 in gebruik worden genomen.

Ook is gestart met de voorbereidingen voor de renovatie van kazerne Heerlen. Momenteel wordt gewerkt aan het ontwerp en aan de tijdelijke huisvesting.

Voor kazerne Gulpen, momenteel nog in eigendom van de gemeente, lopen de laatste gesprekken alvorens we duidelijkheid krijgen voor de gewenste locatie. Zodra er zekerheid is over de locatie, kan gestart worden met het ontwerp en verdere verloop van het nieuwbouwproces.

Dit alles met als doel om de kazernes Heerlen en Gulpen ook operationeel te maken in 2027.

De nieuwbouwkazernes zullen allen in lijn zijn met het nieuwe huisvestingsbeleid. Kernwoorden in deze zijn; duurzaamheid, flexibel, functioneel en uniformiteit. De uniformiteit wordt verder en verder uitgewerkt en vastgelegd.

Team Bestuurs- en Directieondersteuning (BDO)

Team BDO ondersteunt in brede zin ons bestuur en de directie. Een mooi resultaat van de afgelopen jaren is de verbeterde planning-en-control cyclus.

In 2027 wordt verder gewerkt aan de implementatie van de Wet open overheid, waarbij enerzijds procedures voor binnenkomende informatieverzoeken zijn gestroomlijnd. Anderzijds en in navolging van landelijke ontwikkelingen, wordt werk gemaakt van het uit eigen beweging openbaar maken van aangewezen categorieën informatie. Verbeterde informatievoorziening van- en- naar landelijk, regionaal en intern niveau blijft voor BDO ook in 2027 een aandachtspunt. Te denken valt hierbij aan het goed ophalen en overbrengen van de positie van VRZL op het landelijke toneel (richting ministerie, Veiligheidsberaad etc.), de communicatieve- en procesmatige begeleiding van regionale dossiers en het intern beschikbaar stellen van besluitvorming op duidelijke wijze.

Communicatie:

Los van wat is beschreven is onder risico- en crisiscommunicatie heeft ook communicatie volop ambities. Het communicatieteam begeleidt ook de corporate communicatie (over de 'merken' Veiligheidsregio Zuid-Limburg en Brandweer Zuid-Limburg) en de interne communicatie over ontwikkelingen en processen binnen de gehele organisatie. Voorbeelden zijn de totstandkoming van publieksvriendelijke jaarverslagen, stukken en rapporten en de deelname in samenwerkingsprojecten. Ook bewaakt het team de toegankelijkheid (websites en socials) en uniformiteit van de diverse communicatie-uitingen.

Team Financiën en Inkoop (F & I)

Het team F&I gaat zich de komende jaren verder door ontwikkelen van financial control naar business control. Hierdoor zullen we vanuit de bedrijfsvoering in staat zijn nog betere ondersteuning te bieden aan de programma's C&R en Brandweezorg. Centraal in deze doorontwikkeling staat de verdere implementatie en monitoring van het A3 model binnen onze organisatie.

In 2023 en 2024 heeft de Veiligheidsregio Zuid Limburg een nieuw ERP systeem geïmplementeerd. Het jaar 2026 zal in het teken staan van verdere doorontwikkeling en zal de nadruk komen te liggen op de doorontwikkeling van dashboards om de organisatie te voorzien van realtime stuurinformatie zodat deze in 2027 beschikbaar zijn voor de hele organisatie. Ook zullen we onderzoeken of andere organisatieonderdelen naast P&O en F&I nog beter geïntegreerd kunnen worden in het nieuwe ERP systeem.

Vanaf boekjaar 2023 is het bestuur verplicht een financiële rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. De inrichting van de interne controle om dit mogelijk te maken zal de komende periode ook weer verder worden vormgegeven en doorontwikkeld. Zo willen we de komende jaren de doorontwikkeling maken van een financiële rechtmatigheidsverantwoording naar een In control Statement (ICS) welke veel verder gaat dan financiële rechtmatigheid.

2.5.4 Wat gaat het kosten?

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten						
Bijdrage gemeenten	55.193	56.612	58.559	60.761	62.986	65.263
Bijdrage gemeenten (FLO)	2.242	2.305	1.628	1.721	1.773	1.826
Bijdrage Rijk (BDUR)	7.754	8.889	7.622	7.622	7.622	7.622
Bijdrage Rijk (BDUR) extra	2.273	2.432	3.660	3.660	3.695	3.730
Totaal	67.462	70.238	71.469	73.764	76.076	78.441

Bedrijfsvoering (overhead)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten						
Overige inkomsten	5.593	500	600	600	700	700
Baten	5.593	500	600	600	700	700
Lasten						
Personeel	9.531	9.858	9.878	10.302	10.508	10.816
Opleiding, vorming en training	-	-	65	68	71	74
Kantoor	1.938	1.700	1.540	1.550	1.597	1.644
Automatisering	3.754	3.500	3.758	3.133	3.068	3.000
Huisvesting	287	420	475	495	515	545
Voertuigen	87	95	91	95	100	105
Materialen	71	35	35	40	45	50
Kapitaallasten	-356	-200	-200	-200	-200	-200
Lasten	15.312	15.408	15.642	15.483	15.704	16.034
Onvoorzien	-	10	10	10	10	10
Totaal	-	10	10	10	10	10
Dotatie voorzieningen	627	100	100	100	100	100
Onttrekking voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Mutatie voorzieningen	627	100	100	100	100	100
Dotatie reserves	189	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserves	189	-	-	-	-	-
Resultaat	-10.535	-15.018	-15.152	-14.993	-15.114	-15.444

2.6 VERBONDEN PARTIJEN

Definitie

Een verbonden partij is een rechtspersoon waarin de gemeenschappelijke regeling zowel bestuurlijk als financieel een belang heeft. VRZL is een samenwerkingsverband op grond van de Wet veiligheidsregio's, waaraan de 16 Zuid-Limburgse gemeenten deelnemen. Vastgelegd is dat de deelnemende gemeenten er zorg voor dragen dat de Veiligheidsregio over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen waarmee de exploitatie en het afdekken van financiële risico's gewaarborgd zijn.

Lijst van verbonden partijen

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg participeert in de gemeenschappelijke regeling ICT Solido-IT als verbonden partij.

Verbonden partij	Belang	Doel	Ontwikkelingen
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN			
Gemeenschappelijke regeling ICT Solido-IT (v/h Parkstad-IT)	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk verbonden via het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling. Financieel verbonden via de bijdrage in de gemeenschappelijke kosten voor circa € 1,0 miljoen op jaarbasis. <p>Deze kosten betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kosten van accounts en werkplekken Kosten van opslag <p>Overige diensten worden afgerekend op basis van overeenkomst.</p>	Het leveren van ICT-basisvoorziening d.m.v. technisch beheer.	VRZL neemt vanaf 2015 deel aan deze regeling en draagt naar rato van de afname van ICT-diensten bij aan de kosten van de gemeenschappelijke regeling ICT ter ondersteuning van de bedrijfsvoering.

VRZL heeft aangegeven het voornemen te hebben om deelnemer te blijven binnen de gemeenschappelijke regeling Solido (Parkstad-IT) waarbij:

- Autonomie cruciaal is. VRZL moet de vrijheid hebben om eigen keuzes te kunnen maken in de ICT-dienstverlening richting de organisatie. Geopolitieke ontwikkelingen dragen sterk bij aan deze behoefte. Ook is gebleken dat VRZL andere functionele behoefte alsook wettelijke verplichtingen heeft dan diverse andere deelnemers. Een eigen gescheiden omgeving is dan ook een vereiste.
- Inspraak, momenteel laten de statuten nog beperkt ruimte voor deelnemers niet zijnde gemeenten. Denk hierbij aan de stemverdeling. Dit zal ook verder uitgewerkt dienen te worden en vastgelegd te worden in geactualiseerde statuten.
- Financieel dient er een transparantie en eerlijke manier van verrekening plaats te vinden. Hierbij mag er zeker gewerkt worden vanuit een gemeenschappelijke gedachte en gedragenheid maar wel binnen alle redelijkheid.
- Er lopen al diverse constructieve gesprekken en naar verwachting zal in 2027 dan ook een definitief akkoord in de bestuurlijke governance plaatsvinden.

Vanuit financieel perspectief zijn de volgende cijfers relevant:

Verbonden partij	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	
Gemeenschappelijke regeling ICT Solido-IT (v/h Parkstad-IT)	31 december 2025	31 december 2024
	Eigen vermogen	-
	Vreemd vermogen	-
	Verwacht resultaat	-
	Risico's	<p>Solido functioneert zonder winstoogmerk. De kosten worden naar rato van afname van de dienstverlening verdeeld over de deelnemers.</p> <p>De bijdrage van de deelnemers op rekeningbasis is gelijk aan de geraamde bijdrage tenzij het resultaat in de jaarrekening van Solido met meer dan € 250.000 afwijkt. In dat geval vindt verrekening met de deelnemers naar rato plaats.</p> <p>Resultaten binnen de bandbreedte van € 250.000, positief of negatief, lopen via de balans over naar een volgend exploitatiejaar. De bijdrage aan PIT wordt jaarlijks in de begroting van de VRZL geraamd.</p>

Overige aspecten samenwerking

Naast de verbonden partijen, zijn de volgende zaken van belang:

- Met de Politie is een convenant afgesloten waarin afspraken over de bijdrage van de politie aan de gezamenlijke risicobeheersing, Crisisbeheersing en Rampenbestrijding staan benoemd;
- In 2013 is met de colleges van de deelnemende gemeenten een overeenkomst gesloten waarin de taakoverdracht is geregeld rondom bevolkingszorg (voorbereiding en coördinatie). Daar is ook in 2025 volgens afspraak uitvoering aan gegeven.
- Verder is er een overeenkomst tot levering van diensten met Chemelot/Sitech. Dit betreft een samenwerking op het gebied van ongevalsbestrijding met gevaarlijke stoffen (gaspakkeninzet en schuimblussing). Door deze overeenkomst wordt voldaan aan de Wet veiligheidsregio's. In de afgelopen periode is binnen die samenwerking onder meer een gezamenlijk Drone-team ingericht en onderzoeken wij verdere mogelijkheden ten aanzien van digitale verkenning. Deze overeenkomst is in 2025 geactualiseerd en opnieuw bestuurlijk bekrachtigd.

2.7 WET OPEN OVERHEID

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 (deels) in werking getreden. Het doel van de Woo is overheden en semioverheden transparanter te maken om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De wet wil bereiken dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Naast de Woo is er sprake van 'aanpalende' informatiewetgeving, al geldend of in behandeling, zoals de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Archiefwet.

De Woo (en andere i-wetten) brengt voor de veiligheidsregio een aantal verplichtingen met zich mee die zowel een juridische en technische opgave zijn, maar ook nopen tot een cultuurverandering. Met de implementatie van deze wetgeving hangen een aantal andere discussies/opgaven samen zoals het invoeren van elektronische handtekeningen, anonimiseren in openbaar te maken documenten en digitaal toegankelijk maken van documenten.

Ook in 2027 volgt VRZL de vereisten die de Woo stelt, door de wettelijke fasering van de Woo te volgen, zoals actieve openbaarmaking van informatie op het landelijke Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) wanneer het Rijk dit gereed heeft.

DEEL B – FINANCIËLE BEGROTING

3.1 ALGEMENE UITGANGSPUNTEN FINANCIËLE BEGROTING

Bestaand beleid

Het uitgangspunt van de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 is bestaand beleid.

Voor deze uitgangspunten gelden de volgende kwaliteitseisen:

- De uitgangspunten dienen een voldoende realiteitsgehalte te hebben;
- De uitgangspunten die het begrotingsresultaat bepalen worden zoveel als mogelijk consequent toegepast;
- Beoogd wordt een zo goed mogelijk inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van de begrotingsresultaten van de opeenvolgende jaren.
- Begrotingswijzigingen die in 2025 zijn goedgekeurd door AB zijn hier meegenomen.
- Er is geen rekening gehouden met CNO en Oekraïne

Autonome ontwikkelingen:

- Er is slechts rekening gehouden met wijzigingen waarop de VRZL geen invloed of weinig keuze heeft;
- De begroting 2027 is opgebouwd vanuit het bestaande, geaccordeerde, beleid. Voor nieuw beleid geldt het uitgangspunt van de integrale afweging, waarbij het Algemeen Bestuur, indien van toepassing na zienswijze van de gemeenteraden, het nieuwe beleid vaststelt.

Algemene uitgangspunten

Voor de begroting 2027 geldt onderstaande programma indeling;

1. Crisisbeheersing en Rampenbestrijding
2. Brandweezorg
3. Bedrijfsvoering

Financieel beleid

Overeenkomstig de Gemeentewet dient de VRZL te beschikken over een structureel sluitende begroting, dan wel zal de meerjarenraming een financieel evenwicht moeten laten zien. Voor zover hier geen sprake van is, zal de VRZL onder preventief toezicht komen te staan van de provincie. De algemene uitgangspunten van het te volgen financieel beleid die van toepassing zijn op de begroting 2027 luiden als volgt:

- Wij streven naar een evenwichtige financiële situatie. De financiële kengetallen, zoals in de begroting worden opgenomen, geven daarbij inzicht in de financiële ontwikkelingen;
- De VRZL streeft naar een begroting welke structureel en reëel in evenwicht is en waarbij elke jaarschijf tenminste sluitend is.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording - zoals u die voor de gemeente kent - zijn niet van toepassing zijn op de inhoudelijke taken van de VRZL. Over de belangrijkste indicatoren op dit gebied wordt periodiek verantwoording afgelegd aan het bestuur van de VRZL en deze zijn ook onderdeel van het jaaroverzicht 2026, de financiële parameters begroting 2027 en meerjarenraming 2027-2030.

Financiële uitgangspunten

- VZRL stelt jaarlijks een begroting op in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gemeenten.
- Het begrotingsjaar loopt van 1 januari t/m 31 december.
- Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld met daarin vermeld de inkomsten en uitgaven voor het komend boekjaar, welke is voorzien van een toelichting en de nodige specificaties, waaronder overzichten van de ramingen van bijdragen van de gemeenten en van de opbrengsten van de verrichtingen die op tariefbasis aan de gemeenten en derden in rekening worden gebracht.

- Bij het opstellen van de (concept) begroting wordt gebruik gemaakt van indexcijfers zoals die door het Centraal Planbureau worden gepubliceerd in de CPB Kerngegevens tabel MEV met als peildatum september van het jaar voorafgaand aan de begroting 2026.
- De bestuurlijke afspraken in relatie tot de indexering van de bijdragen deelnemende gemeenten VRZL regulier en de bijdrage deelnemende gemeenten VRZL FLO blijven onveranderd van kracht.
- VRZL houdt rekening met een voorcalculatorische afrekening index voor het jaar T-1.
- De begroting wordt op hoofdproductniveau opgesteld.
- Vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur gebeurt op programmaniveau waarbij de productbegroting ter informatie is toegevoegd.
- Per 1 januari 2025 is de GHOR-onderdeel geworden van VRZL. De bijdrage GHOR door deelnemende gemeenten wordt vanaf die datum door VRZL aan deelnemende gemeenten gefactureerd. In de vergadering van het AB van 3 oktober 2025 heeft het AB besloten om vanaf 2026 de gemeentebijdrage van de GHOR in rekening te brengen bij de deelnemende gemeenten op basis van de afgesproken verdeelsleutel VRZL, met het doel uniformiteit te creëren in de doorbelasting naar deelnemende gemeenten. Dit besluit is als zodanig verwerkt in deze begroting.
- In de vergadering van het AB van 4 juli 2025 is het besluit genomen dat VRZL een bezuinigingsopdracht dient in te vullen. In de begroting 2026 en de meerjarenbegroting zijn de effecten vanuit de bezuinigingsopdracht meegenomen.
- De financiële effecten van de “Toekomstbestendige huisvesting brandweerkazernes VRZL zijn in deze begroting meegenomen in overeenstemming met het besluit van het AB van 4 juli 2025 en zien toe op een bijdrage door deelnemende gemeenten VRZL vanaf 2027. De bijdrage door gemeenten met betrekking tot de wettelijke verduurzaming en het ingroeimodel wordt toegevoegd aan de ingroeireserve kapitaallasten. De bijdrage gemeenten voor beheer en de dalende huurlasten zijn meegenomen in de exploitatiekosten. De bijdrage gemeenten MJOP wordt toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud.
- In het hoofdlijnenakkoord dat het kabinet in 2024 heeft gesloten, is een bezuiniging opgenomen van 10% op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) voor de veiligheidsregio's. Op Prinsjesdag 2025 is bekend geworden dat deze bezuiniging vanaf 2026 doorgang zal vinden en heeft als gevolg dat VRZL minder BDuR gelden zal ontvangen vanaf 2026. Deze bezuiniging op de BDuR gelden door de overheid is meegenomen in deze begroting. Zoals bestuurlijk is afgesproken heeft de bezuiniging van de BDuR gelden in 2026 geen gevolgen voor de reguliere bijdrage deelnemende gemeenten VRZL.

Autonome ontwikkelingen met een financiële impact op VRZL

Vanuit de risicoanalyse die door VRZL gemaakt is komen onderstaande autonome ontwikkelingen naar voren die een forse financiële impact kennen op VRZL.

Deze autonome ontwikkelingen zijn:

- CAO lonen 2027
- Organisatieontwikkeling
- Inrichting coördinatiepunten
- Nieuwe taken in relatie tot de kabinetsbrede weerbaarheidsopgave
- Nieuwe wettelijke taken als gevolg van de geopolitieke situatie

3.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Veiligheidsregio Zuid-Limburg (totaal)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten						
Bijdrage gemeenten	55.193	56.612	58.559	60.761	62.986	65.263
Bijdrage gemeenten (FLO)	2.242	2.305	1.628	1.721	1.773	1.826
Bijdrage Rijk (BDUR)	7.754	8.889	7.622	7.622	7.622	7.622
Bijdrage Rijk (BDUR) extra	2.273	2.432	3.660	3.660	3.695	3.730
Overige inkomsten	75.388	2.600	3.105	3.164	3.268	3.288
Totaal baten	142.850	72.838	74.574	76.928	79.344	81.729
Lasten						
Personeel	36.062	38.750	40.368	42.037	42.624	43.816
Opleiding, vorming en training	1.182	1.590	1.600	1.655	1.735	1.797
Kantoor	1.442	1.852	1.275	1.300	1.305	1.350
Automatisering	679	590	681	711	722	756
Huisvesting	72.133	3.742	4.815	4.384	4.699	4.737
Voertuigen	669	1.100	1.130	1.140	1.152	1.135
Materialen	997	1.300	1.035	1.055	1.076	1.096
Kapitaallasten	4.481	6.701	6.622	7.356	7.047	7.578
Totaal lasten	117.645	55.625	57.526	59.639	60.360	62.265
Overhead	15.312	15.408	15.642	15.483	15.704	16.034
Onvoorzien	-	10	10	10	10	10
Totaal	15.312	15.418	15.652	15.493	15.714	16.044
Dotatie voorzieningen	4.171	3.086	1.888	2.046	2.554	2.607
Onttrekking voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Mutatie voorzieningen	4.171	3.086	1.888	2.046	2.554	2.607
Dotatie reserves	8.627	6.010	6.491	7.106	7.763	8.390
Onttrekking reserves	5.403	7.301	6.983	7.356	7.047	7.578
Mutatie reserves	3.224	-1.291	-492	-250	716	812
Resultaat	2.498	-	-	-	-	-

3.3 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE

Voor de financiële positie is het van belang inzicht te hebben in de meerjarige ontwikkeling van de balansen.

Balansen (X € 1.000)					
	2026	2027	2028	2029	2030
Activa					
Materiele vaste activa	50.299	66.378	66.644	67.953	70.422
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-
	50.299	66.378	66.644	67.953	70.422
Passiva					
Reserves	8.252	7.144	6.893	7.573	8.349
Voorzieningen	12.387	11.495	10.978	10.297	9.552
Vaste schulden	28.970	42.500	39.900	36.400	37.500
	49.609	61.139	57.771	54.270	55.401
Financieringsstekort	690	5.239	8.873	13.683	15.021

3.4 OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Hieronder zijn voor de taakvelden die voor de Veiligheidsregio Zuid-Limburg relevant zijn de baten en lasten weergegeven. Alle bedragen x € 1.000.

Taakvelden		Baten				Lasten			
		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
0	Bestuur en ondersteuning								
0.4	Overhead, ondersteuning organisatie	600	600	700	700	15.952	15.793	16.013	16.345
0.5	Treasury	-	-	-	-	102	88	72	57
0.10	Mutaties reserves	6.983	7.356	7.047	7.578	6.491	7.106	7.763	8.390
0.11	Resultaat van de rekening van baten en	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal taakveld 0 Bestuur en ondersteuning	7.583	7.956	7.747	8.278	22.545	22.987	23.848	24.792
1	Veiligheid								
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	73.974	76.328	78.644	81.029	59.012	61.297	62.542	64.515
	Totaal taakveld 1 Veiligheid	73.974	76.328	78.644	81.029	59.012	61.297	62.542	64.515
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Totaal taakvelden	81.557	84.284	86.391	89.307	81.557	84.284	86.390	89.307

3.5 OVERZICHT VAN BIJDRAGEN GEMEENTE

Overzicht bijdrage gemeenten	Bedragen
Begroting VRZL 2026 bijdrage gemeenten regulier	56.503.927
Afrekening index 2025 o.b.v. CPB kerngegevens tabel MEV peildatum september	238.539
Voorcalculatorische afrekening index 2026 bijdrage regulier	-225.231
* CPB Kerngegevens tabel MEV peildatum september 2025: loonindex 2,6% en prijsindex 2,4%)	
Structurele verlaging bijdrage gemeenten regulier	-956.000
Geraamde index 2027	
loonindex 2/3 basis MEV 2026 (5,7%)	2.111.327
prijsindex 1/3 basis MEV 2026 (2,2%)	407.449
	58.080.011
Begroting VRZL 2026 bijdrage gemeenten FLO	2.305.209
Afrekening index 2025 o.b.v. CPB kerngegevens tabel MEV peildatum september	1.704
Voorcalculatorische afrekening index 2026 bijdrage FLO	-15.820
* CPB Kerngegevens tabel MEV peildatum september 2025: loonindex 2,6%)	
Structurele verlaging bijdrage gemeenten FLO	-750.000
Loonindex basis MEV 2026 (5,7%) over 2027	87.842
	1.628.935
Piket bevolkingszorgpiket OVD-BZ (geen index)	39.500
Opleidingen Crisisbeheersing en Rampenbestrijding (geen index)	69.100
Bijdrage Huisvestingskosten MCC	143.256
Bijdrage ingroeimodel huisvesting (geen index)	
Wettelijke verduurzaming	36.990
Ingroeimodel	300.000
Beheer	226.000
MJOP	60.596
Huurlasten	-395.532
	228.054
Totaal begroting 2026	60.188.856

3.6 OVERZICHT VAN BIJDRAGEN PER DEELNEMENDE GEMEENTE 2027-2030

Gemeente	Bijdrage gemeente regulier	Bijdrage gemeente FLO	Bijdrage Ingroeimodel huisvesting	Bijdrage opleidingskosten	Totale bijdrage 2027	Bijdrage 2028	Bijdrage 2029	Bijdrage 2030
Beek	1.455.097	40.682	6.160	1.726	1.503.665	1.560.500	1.617.317	1.675.535
Beekdaelen	3.081.850	86.164	13.637	3.655	3.185.306	3.305.089	3.425.426	3.548.730
Brunssum	2.535.430	70.887	10.550	3.007	2.619.873	2.719.088	2.818.089	2.919.531
Eijsden-Margraten	2.343.483	65.520	9.890	2.779	2.421.673	2.513.237	2.604.743	2.698.505
Gulpen-Wittem	1.580.789	44.196	5.339	1.875	1.632.199	1.695.296	1.757.021	1.820.268
Heerlen	8.732.190	244.138	33.227	10.356	9.019.912	9.364.723	9.705.688	10.055.059
Kerkrade	4.230.011	118.264	17.214	5.017	4.370.506	4.536.419	4.701.588	4.870.829
Landgraaf	3.042.207	85.055	14.099	3.608	3.144.969	3.262.574	3.381.363	3.503.081
Maastricht	13.353.860	373.353	47.597	15.838	13.790.647	14.321.171	14.842.598	15.376.881
Meerssen	1.550.160	43.340	7.057	1.838	1.602.395	1.662.448	1.722.977	1.784.999
Simpelveld	953.639	26.662	3.896	1.131	985.328	1.022.718	1.059.954	1.098.109
Sittard-Geleen	9.322.876	260.653	35.198	11.057	9.629.784	9.998.195	10.362.225	10.735.229
Stein	1.969.438	55.062	9.400	2.336	2.036.236	2.112.097	2.188.998	2.267.794
Vaals	1.155.158	32.296	3.845	1.370	1.192.669	1.238.834	1.283.939	1.330.156
Valkenburg aan de Geul	1.791.106	50.076	6.242	2.124	1.849.549	1.920.848	1.990.785	2.062.447
Voerendaal	1.165.476	32.585	4.701	1.382	1.204.144	1.249.899	1.295.408	1.342.038
Totaal	58.262.767	1.628.935	228.054	69.100	60.188.856	62.483.138	64.758.119	67.089.190

3.7 STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN (X € 1.000)

Omschrijving	2026			2027			2028			
	ultimo	dotatie	onttrekking	ultimo	dotatie	onttrekking	ultimo	dotatie	onttrekking	ultimo
Algemene reserve	2.549	-	-	2.549	-	-	2.549	-	-	2.549
Ingroeireserve kapitaallasten	7.835	6.010	6.701	7.144	6.491	6.622	7.013	7.106	7.356	6.763
Bestemmingsreserve dagklas beroepsmedewerkers	961	-	600	361	-	361	-	-	-	-
Bestemmingsreserve operationele continuïteit	881	-	-	881	-	-	881	-	-	881
Bestemmingsreserve PTSS	650	-	-	650	-	-	650	-	-	650
Bestemmingsreserve toekomstbestendige huisvesting	577	-	-	577	-	-	577	-	-	577
Bestemmingsreserve GHOR	94	-	-	94	-	-	94	-	-	94
Totaal reserves	13.547	6.010	7.301	12.256	6.491	6.983	11.764	7.106	7.356	11.514
Voorziening verlofsparen	1.864	200	-	2.064	200	-	2.264	200	-	2.464
Voorziening overmatig verlofsaldi	2.698	-	-	2.698	-	-	2.698	-	-	2.698
Voorziening RVU	302	-	-	302	-	-	302	-	-	302
Voorziening FLO	3.703	2.305	2.075	3.933	1.628	2.266	3.295	1.721	2.166	2.850
Voorziening onderhoud panden	6.316	581	1.000	5.897	60	1.000	4.957	125	1.000	4.082
Voorziening WW-verplichtingen	51	-	15	36	-	8	28	-	3	25
Totaal voorzieningen	14.934	3.086	3.090	14.930	1.888	3.274	13.544	2.046	3.169	12.421

3.8 GELDLENINGEN

Omschrijving	Oorspronkelijke hoofdsom	Einde looptijd	Rente %	Pro resto hoofdsom per 31 december 2025	Aflossing 2026	Aflossing 2027	rente 2027	Aflossing 2028	Aflossing 2029	Aflossing 2030	Pro resto hoofdsom per 31 december 2030
Geldleningen											
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 40.0082517	384.631	2034	5,04%	178.338	16.147	16.961	8.174	17.815	18.713	19.656	89.046
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 91398	1.043.695	2040	6,25%	683.820	28.824	30.625	40.937	32.539	34.573	36.734	520.525
Bank Nederlandse Gemeenten nr. .40106275	1.500.000	2026	4,69%	1.500.000	1.500.000		-	-	-		-
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 40106276	2.000.000	2051	4,89%	1.669.239	33.180	34.803	80.003	36.505	38.290	40.162	1.486.299
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 40106277	2.000.000	2051	4,99%	1.674.952	32.817	34.454	81.943	36.173	37.979	39.874	1.493.655
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 40106278	2.000.000	2032	4,99%	928.178	114.033	119.723	40.626	125.698	131.970	138.555	298.199
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 40110848	10.000.000	2026	0,58%	1.000.000	1.000.000		-	-	-		-
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 40113445	10.000.000	2050	0,63%	8.333.334	333.334	333.333	50.000	333.333	333.334	333.333	6.666.667
Bank Nederlandse Gemeenten nr. 40113446	6.000.000	2030	0,02%	3.000.000	600.000	600.000	480	600.000	600.000	600.000	-
Totaal	34.928.326			18.967.861	3.658.335	1.169.899	302.163	1.182.063	1.194.859	1.208.314	10.554.391

3.9 MEERJARENINVESTERINGSPLAN EN KAPITAALLASTEN (MIP)

Meerjareninvesteringsplan 2026 - 2030:

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Gronden en terreinen	0	1.061.775	0	0	0
Gebouwen en renovaties	1.200.311	20.439.731	0	0	0
Installaties	802.675	200.000	323.000	0	0
Inventaris en inrichting	453.538	704.000	206.000	430.000	150.000
ICT en automatiseringsapparatuur	122.047	162.936	30.000	27.000	132.936
Voer-en vaartuigen en haakarmbakken	6.552.438	1.889.000	9.030.000	7.790.000	4.611.000
Brandweermaterialen	1.517.749	700.000	1.209.000	361.000	3.550.600
Beroepskleding	200.000	210.000	340.000	310.000	250.000
Totaal investeringen	10.848.758	25.367.442	11.138.000	8.918.000	8.694.536

Kapitaallasten 2027 – 2030:

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Gronden en terreinen	20.182	21.585	23.163	25.916
Gebouwen en renovaties	831.048	1.338.042	1.319.263	1.378.310
Installaties (oud)	115.847	115.507	345	0
Installaties (nieuw)	212.196	225.329	265.051	274.181
Inventaris en inrichting (oud)	0	0	0	0
Inventaris en inrichting (nieuw)	323.405	396.881	399.260	388.768
ICT en automatiseringsapparatuur	289.569	235.259	99.067	71.312
Grote Voertuigen (incl. bekapping)	1.969.600	2.043.823	2.144.845	2.561.812
Kleine Voertuigen	833.781	854.846	854.839	868.097
Bekapping	354.206	433.612	422.767	513.882
Haakarmbakken	149.117	148.555	132.851	119.536
Vaartuigen	45.000	45.000	45.000	45.000
Verbindingsmiddelen	219.563	206.795	428.417	413.056
Adembeschermingsapparatuur	280.649	298.118	265.592	245.339
Oefenmiddelen	59.051	31.702	28.017	26.337
Duiken/OVR	62.854	87.262	92.957	89.931
Brandweermateriaal overig	39.176	52.969	51.978	50.261
Beroepskleding	817.392	821.526	473.860	506.479
Totaal kapitaallasten	6.622.636	7.356.810	7.047.271	7.578.218

3.10 RECAPITULATIE STRUCTUREEL EN REËEL EVENWICHT BEGROTING 2027-2030

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029		Begroting 2030					
	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal			
Lasten												
Programma Crisisbeheersing en Rampenbestrijding		8.197	8.197		8.530	8.530		8.739	8.739	9.023	9.023	
Programma Brandweertzorg	-	51.117	51.117	-	53.055	53.055	-	54.075	54.075	55.749	55.749	
Totaal lasten programma's	-	59.314	59.314	-	61.585	61.585	-	62.814	62.814	-	64.772	64.772
Baten												
Programma Crisisbeheersing en Rampenbestrijding		400	400		430	430		435	435		500	500
Programma Brandweertzorg		2.105	2.105		2.133	2.133		2.133	2.133		2.088	2.088
Totaal baten programma's	-	2.505	2.505	-	2.563	2.563	-	2.568	2.568	-	2.588	2.588
Saldo van baten en lasten programma's	-	-56.809	-56.809	-	-59.022	-59.022	-	-60.246	-60.246	-	-62.184	-62.184
Lasten diversen												
Algemene dekkingsmiddelen			-			-						-
Overhead		15.742	15.742		15.583	15.583		15.804	15.804		16.134	16.134
Vennootschapsbelasting			-			-						-
Onvoorzien		10	10		10	10		10	10		10	10
Totale lasten diverse	-	15.752	15.752	-	15.593	15.593	-	15.814	15.814	-	16.144	16.144
Baten diversen												
Algemene dekkingsmiddelen		71.469	71.469		73.765	73.765		76.076	76.076		78.440	78.440
Overhead			-			-						-
Overige inkomsten		600	600		600	600		700	700		700	700
Vennootschapsbelasting			-			-						-
Onvoorzien			-			-						-
Totale baten diverse	-	72.069	72.069	-	74.365	74.365	-	76.776	76.776	-	79.140	79.140
Totaal saldo baten en lasten		-492	-492		-250	-250		716	716		812	812
Storting in reserves		6.491	6.491		7.106	7.106		7.763	7.763		8.390	8.390
Onttrekking uit reserves	-	6.983	6.983	-	7.356	7.356	-	7.047	7.047	-	7.578	7.578
	-	492	492	-	250	250	-	-716	-716	-	-812	-812
Totaal structurele lasten		81.557	81.557		84.284	84.284		86.391	86.391		89.306	89.306
Totaal structurele baten	-	81.557	81.557	-	84.284	84.284	-	86.391	86.391	-	89.306	89.306
Structureel begrotingssaldo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-